MUZEJSKI RAVNATELJ
LJUBLJANA JUGOSLAVIJ

Št. 122 Poštnina poračunjena (C. C. con la posta) V Trstu, v torek, 24. maja 1927. Posamezna številka 30 cent. Letnik LII

EDINOST

List izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, 3 mesece L 22.—, pol leta L 60.—, celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 5.50 več. — Po[illegible]ke 30 stot. — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti 1 k[illegible] trgovske in obrtne oglase L 1.—, za osmrtnice, zahval[illegible] L 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.— [illegible] prvi strani L 2.—

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost» Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Nj. V. kralj Viktor Emanuel III. v Trstu

Naš pozdrav

Ko bodo čitatelji prebirali te vrstice, bosta radost in navdušenje v mestu *že* na svojem vrhuncu. Njegovo veličanstvo kralj Viktor Emanuel III., ki obišče danes Trst, bo že deležen enega izmed najsijajnejših sprejemov, kar jih pomni to jadransko mesto. Po njem vre slavnostno razpoloženje, ulice in trgi so se odeli v brezštevilne zastave, zvoki glasb odmevajo, razlega se jek topovskih strelov, ki prihajajo z mogočnih velikanov, ki so vsidrani v zalivu. Zvečer zagori prvič v pristanišču svetilnik zmage ob navzočnosti istega slavnega sinu hiše Savojske, ki je na današnji dan pred dvanajstimi leti potegnil meč proti dednemu sovražniku.

Tudi naše ljudstvo je v tej tisočglavi množici, ki je danes zbrana okoli vzvišene vladarjeve osebe. Tudi slovanski del naše dežele je s svojimi mislimi in čustvi navzoč pri manifestacijah državljanske vdanosti napram najvišjemu predstavniku države. Manifestacije povodom redkih praznikov, kakor so vladarski obiski, pa niso le izraz radosti in navdušenja, temveč so tudi izliv prekipevajoče zavesti lastnih dolžnosti napram vladarju kot najvišjemu zaščitniku reda in pravice, dolžnosti napram državni skupnosti.

Naše slovansko ljudstvo se teh svojih dolžnosti zaveda v polni meri in z lojalno odločnostjo jih izvršuje v vseh področjih državljanskega življenja. Naši pozdravi in vzkliki na naslov vzvišene osebe našega vladarja, ki se nahaja danes med nami, so tudi izliv te naše lojalne in iskrene odločnosti.

Odločni in moški so naši vzkliki, kakor se spodobi ljudstvu, ki si je v svesti ne samo svojih dolžnosti, temveč tudi svojega dostojanstva in svojih pravic. V človeški naravi je, da vzplamti v njej ves ogenj veseljnega človekovega življenjskega stremljenja, vseh njegovih čustev in želj ravno tedaj, ko manifestira za višje cilje in vrednote. Tudi mi Slovani smo podvrženi temu zakonu človeške narave. Bili bi neiskreni napram samim sebi in drugim, če bi hoteli prikrivati, da treseči se glas naših vzklikov ni le izraz državljanske vdanosti, temveč obenem tudi odmev one iste naše prošnje, ki smo jo izrazili na tem mestu v letu 1922, ko je imelo naše ljudstvo prvič svojega novega vladarja v svoji sredi. Prošnja, ki je obenem polna zaupanja v Nj. V. kralja Viktorja Emanuela kot vrhovnega zaščitnika pravic vseh državljanov.

Ta naša prošnja prihaja v imenu onih, ki so vsakemu narodu najdražji zaklad, v imenu naših malčkov, dalje tudi njihovih mamic in očetov: vsi ti tisoči in tisoči pozdravljajo danes vdano svojega vladarja in z neomejenim zaupanjem v njegovo vzvišeno vladarsko in očetovsko ljubezen do vseh državljanov, v njegovo legendarno plemenitost in dobrotljivost izročajo obenem v njegove vladarske roke usodo svojega materinskega jezika in s tem usodo naše najintimnejše človeške in državljanske sreče.

Živel kralj Viktor Emanuel!

RIM, 23, (Izv.) Danes ob 15.10 je odpotoval N. V. kralj s posebnim vlakom proti Trstu. N. V. kralj potuje incognito.

Pred otvoritvijo

novega zasedanja poslanske zbornice in min. sveta

RIM, 23. (Izv.) Bliža se dan otvoritve poslanske zbornice in z njim se bliža tudi ona seja (v četrtek), na kateri bo on. Mussolini podal svoj veliki govor. K razpravi o proračunu ministrstva za notranje zadeve, katero bo otvoril on. Mussolini s svojim govorom, se je priglasilo približno 30 govornikov. Toda po mnenju lista «Il Tevere» se bodo vsi govorniki po izjavah on. Mussolinija odpovedali besedi. Poslanska zbornica bo zaključila svoje delo najbrž dne 4. junija.

RIM, 23. (Izv.) Koncem tekočega meseca bi se moral sestati veliki fašistovski svet. Toda do sedaj ni bil še določen dan prve seje sveta. Zato je verjetno, da se sestane veliki fašistovski svet v poznejši dobi.

V prvih dneh junija se sestane ministrski svet na svojem junijskem zasedanju. Poleg mnogih ukrepov in odredb, bo ministrski svet tudi obširno razmotrival o gospodarski bitki, ki se nahaja v največjem razmahu. Razne organizacije bodo predložile spomenice, v katerih bodo popisale svoje dosedanje delo ter predlagale ukrepe za čim prejšnjo ureditev novega gospodarskega položaja, ki je nastal z revalutacijo lire. Konfederacija trgovcev je že predložila svoje tozadevno poročilo, ki ga namerava predsednik vlade natančno proučiti. Konfederacija prevoznih podjetij je predlagala znižanje tarifov na lokalnih železnicah in tramvajih.

Stroge odredbe

za znižanje cen

RIM, 23. (Izv.) Kakor poročajo rimski listi, se razvija bitka za znižanje cen, katero vodi s trdno roko predsednik vlade, z velikim uspehom po vsej državi. Gibanje za znižanje cen in za revalutacijo lire napreduje zelo povoljno. Od vseh strani prihajajo predsedniku vlade poročila, kako se konzumenti in producenti zavedajo koristi, ki bi jo prinesel zmagoviti konec započete bitke. Tu pa tam se seveda najdejo tudi dezerterji, dobe se trgovci, ki so sicer znižali cene življenjskim potrebščinam, potem ko so jih neposredno pred bitko ali pa takoj ob njenem pričetku zvišali. Spričo tega je to znižanje cen samo navidezno. Predsednik vlade je odredil prefektom, naj proti takim trgovcem energično postopajo. Policijski agenti, ki so izvežbani v tej stroki bodo sledili in takoj postopali proti eventuelnim poskusom. Proti trgovcem, ki bi se na premeten način upirali gibanju za znižanje cen, bodo oblasti postopale z vso strogostjo po zakonu o javni varnosti, ki predvideva konfiskacije in druge ostre kazni. Predsednik vlade je izdal stroge odredbe tudi glede cen v barih, gostilnah in kavarnah. Tudi na tem polju mora priti do resničnega znižanja in tudi proti tem obrtnikom se bo postopalo z vso strogostjo, ako se bodo zoperstavljali gibanju za znižanje cen.

Poslanske plače za «Balillo» in v socialne svrhe

RIM, 23. (Izv.) Kakor smo poročali že v nedeljski številki, je pozval on. Turati poslance, naj se odpovedo povišku plač. Z ozirom na ta poziv je poslal poslanec on. Martire on. Turatiju pismo, v katerem predlaga naj se odstopi povišek poslanskih plač organizaciji za zaščito materinštva in dece ter organizaciji «Balilla».

Za istrske ribiče

RIM, 23. (Izv.) V minulih dneh se je sestal pod predsedstvom kapetana Jurija Riccija upravni svet državne organizacije za pospeševanje ribolova. Na sestanku je poročal upravni svetnik Bruno Komarek o žalostnem položaju, v katerem se nahajajo istrski ribiči ter je stavil konkretne predloge, kako naj se odpomore žalostnemu stanju. V to svrho bo v Trstu takoj ustanovljena podružnica organizacije, katere ustanovitev si žele vsi istrski ribiči. Organizacija je sklenila pridružiti se državni zadružni organizaciji.

On. Bottai odpotoval v Ženevo

RIM, 23. (Izv.) Danes ob 20.45 je odpotoval v Ženevo državni podtajnik on. Bottai, ki bo zastopal vlado na mednarodni delavski konferenci. Spremljata ga njegov osebni tajnik odvetnik Miceli in izvedenec komendator Costamagna.

Državni nadzornik za javne uslužbence naučnega ministrstva

RIM, 23. (Izv.) Generalno tajništvo fašistovskega udruženja javnih uslužbencev sporoča, da se je generalni tajnik komendator Luignoli razgovarjal z naučnim ministrom. Po razgovoru je imenoval za orgnizacije fašistovskega udruženja javnih uslužbencev, ki so podrejeni naučnemu ministrstvu, državnega zaupnika. Imenovan je bil dr. Filadelfo la Ferla.

Spomenik asiškemu revčku

RIM, 23. (Izv.) V četrtek se bo vršilo svečano odkritje spomenika sv. Frančiška Asiškega, ki je bil postavljen na lateranskem trgu. Spomenik, delo kiparja Tomisija, bo blagoslovil papeški generalni vikar kardinal Pompili.

Tega dne bo daroval papež v baziliki sv. Petra v proslavo tretje stoletnice ustanovitve kongregacije «Propaganda fidei» slovesno mašo.

Ahmed-beg Zogu se bo preselil v Drač

RIM, 23. (Izv.) Listu «Il Giornale d'Italia» poroča njegov poročevalec iz Tirane, da Ahmed beg Zogu še ni definitivno opustil načrta menjati svojo prestolico, ki naj bi postal Drač. Ako bi ne bilo poslednjega potresa, ki je poškodoval v Draču celo vrsto poslopij, bi se bila izmenjava že izvršila. Vest, da bo Drač postal nova albanska prestolica, potrjujejo tudi nekateri vladni krogi in dejstvo, da popravljajo številni delavci pod vodstvom nekega inženirja vilo Ahmeda bega Zogu, ki jo poseduje v Draču.

Znižanje železniških tarifov

za potovanja v letovišča ob Jadranu

RIM, 23. Ravnateljstvo državnih železnic je odredilo, da se vsem potnikom, ki pridejo iz inozemstva v Italijo preko Reke, Postojne, Podbrda, Trbiža, S. Candida in Brennerja ter so namenjeni v kopališča v Opatijo, Matulje, Pulo, Poreč, Portorose, Piran, Trst, Tržič, Pontile, Gradež, San Giorgio di Nogaro, Benetke in druga letovišča ob obali do Falconare, znižajo stroški za potovanje po železnicah na polovico, če ostanejo vsaj deset dni v enem izmed navedenih letovišč.

Veliki zračni manevri nad Rimom

RIM, 23. Te dni sta se zbrali v okolici Rima dve brigadi zračne armade. Jutri se bodo namreč vršili nad Rimom veliki zračni manevri, ki bodo obstojali v napadu in obrambi glavnega mesta potom letal in zrakoplovov. Manevrom bo prisostvoval načelnik vlade on. Mussolini, ki je ob enem tudi minister za aeronavtiko.

Polkovnik De Pinedo

nastopil svoj povratni polet preko oceana

MILAN, 23. Polkovnik De Pinedo je odpotoval davi iz Trepasseya na New Fund-Landu ob 4.29 (po naši uri ob 7.29). Krenil je proti Azorskim otokom.

De Pinedo je nameraval že včeraj pričeti svoj polet preko Atlantskega oceana, a primoran je bil odložiti odhod na današnji dan, ker so ga tako primorale skrajno slabe vremenske prilike.

«Santa Maria II» se je dvignila z izredno lahkoto. Napravila je par krogov nad mestecem, nato odločno krenila v jugovzhodno smer in kmalu izginila v daljavi.

De Pinedo mora do Azorskih otokov preleteti približno 2600 kilometrov. Prispel bo potemtakem na cilj okrog polnoči, ker leti s povprečno hitrostjo 170 kilometrov na uro in bo njegov polet do Huerte trajal kakih 15 ur.

Vprašanje novih volitev

v Jugoslaviji

BEOGRAD, 23. (Izv.) Kakor je ministrski predsednik Velja Vukičević že napovedal novinarjem, se je danes dopoldne v avtomobilu odpeljal v Vrnjačko banjo. Zunanji minister dr. Marinković, ki se je mudil dva dni v Vrnjački banji, se je sinoči vrnil v Beograd ter se je sestal z Vukičevićem. Zanimivo je, da se, od včeraj dalje, nahaja v Beogradu Aca Stanojević, prvi podpredsednik radikal. stranke. Politična situacija je očividno in po zadržanju vladnih krogov taka, da dr. Marinković iz Vrnjačke banje ni prinesel končne odločitve o razpustu narodne skupščine. Vendar pa je dr. Vukičević ostal pri svoji prejšnji nameri, da odpotuje danes h kralju, kar je tudi storil. Najverjetnejša je teza, da se kralj vrne v Beograd med 1. in 4. junija in da bo tedaj pala odločitev o končni sestavi volilne vlade. Mogoče, da bo narodna skupščina sklicana na izredno zasedanje okrog 10. junija. S tem pa ni rečeno nič drugega kot samo, da se bo na prvi seji prečital ukaz, s katerim se volitve razpisujejo za 4. ali 9. septembra.

Knez Pavle odpotoval iz Pariza v Neapelj

BEOGRAD, 23. (Izv.) Knez Pavle je s svojo soprogo Olgo odpotoval preko Pariza v Neapelj. Beograjske «Novosti» spravljajo to njegovo pot v zvezo s poslednjim sestankom med Briandom in Chamberlainom, odnosno v zvezo z jugoslovensko-italijanskim sporom, kar pa bo bržkone pretirano.

Čičerin v Parizu

Pomen njegovega obiska

PARIZ, 23. (Izv.) Ruski komisar za zunanje zadeve Čičerin je prispel včeraj zvečer v Pariz. Na postaji sta ga pozdravila sovjetski poslanik v Parizu Rakovski in poslaniški svetnik Davtjan. Navzočnost Čičerina v Parizu v tem trenotku vzbuja mnogovrstna ugibanja. Ni izključeno, da hoče s svojo navzočnostjo pospešiti pogajanja med Rusijo in Francijo, ki so bila pričeta že pred meseci in se še vedno ne bližajo svojemu zaključku. Veliki interes, ki ga ima Rusija v tem trenotku, da se sporazume s Francijo v finančnih vprašanjih, utemeljujejo tudi nedavni dogodki, predvsem pa nevarnost prekinjenja diplomatskih stikov med Rusijo in Anglijo, kar izgleda vedno bolj verjetno.

Odnošaji med Francijo in Španijo

Govor gen. Prima De Rivera

PARIZ, 23. Listom poročajo iz Madrida: Na nekem banketu v zunanjem ministrstvu je general Primo De Rivera imel pomemben govor v francoskem jeziku. Naglašal je, da obstojajo med Francijo in Španijo prav dobri odnošaji. Francoski trgovinski minister Bokanowski, ki se že par dni mudi v Madridu, je odgovoril rekoč, da se bodo z dobro voljo rešila vsa vprašanja, ki zanimajo oba naroda. V kratkem se bo sklenila trgovinska pogodba.

Protesti v Berlinu

radi nemških utrdb na vzhodu

BERLIN, 23. Poslaniki Velike Britanije, Francije in Italije v Berlinu so energično protestirali pri nemški vladi radi vprašanja utrdb na vzhodni meji. Nemška vlada se namreč upira temu, da bi kontrolna komisija vojaških izvedencev obiskala vzhodno mejo ter se prepričala, ali je Nemčija res porušila utrdbe, kakor se je pred par meseci obvezala.

Skrbna mati 634

daje svojim otrokom **Kakao De' Jongs,** da čvrsto rastejo in zdravi ostanejo. To je prvovrstno krepilno sredstvo za majhne, za stare in za take, ki so prestali bolezen.

Anglija, Francija in Italija so mnenja, da bi Nemčija ne smela delati v tej stvari preglavic, če noče, da bi se zadeva predložila Družbi narodov in da bi se zavlekla druga vprašanja, kakor na pr. vprašanje izpraznitve Porenja.

Lindberghov uspeh

Navdušen sprejem v Parizu
Čestitke iz vseh krajev

PARIZ, 23. Ni mogoče popisati sprejema, ki ga je ogromna množica Parižanov napravila amerikancu letalcu Lindberghu, ko je v soboto zvečer ob 22.19 pristal na letališču Bourget. Množica je predrla kordone vojaštva in navalila iz vseh krajev proti letalu in Lindbergh je bil skoro v resni smrtni nevarnosti, vsi so mu hoteli stisniti roko, vsak ga je hotel videti. Po daljših peripetijah, zvijačah in ovinkih se je njegovim francoskim kolegom slednjič posrečilo spraviti ga na varno v prostore ameriškega poslaništva.

Lindbergh je preletel ogromno razdaljo iz New Yorka v Pariz, ki znaša 5886 kilometrov, v 33 urah in 27 minutah.

Vsi listi mu pojejo slavo; ne samo ameriški in francoski, marveč listi iz vseh držav sveta. Lindbergh je že dobil ogromno število brzojavk in čestitk iz vseh krajev.

RIM, 23. On. Mussolini je poslal g. Fletcherju, poslaniku Združenih držav v Rimu naslednjo brzojavko:

«Gospod poslanik. Blagovolite vzeti na znanje krik navdušenega občudovanja, ki se v tem hipu dviga iz srca vsega italijanskega naroda, očaranega radi sijajnega Lindberghovega prekooceanskega poleta. Nadčloveška volja je naskočila razdaljo in jo podjarmila. Materija je še enkrat klonila duhu in dejanje je tako čudovito, da bo ostalo na večne čase v spominu človeštva. Slava Lindberghu in njegovemu narodu! Mussolini.»

Raid London-Karaki

se ni posrečil

LONDON, 23. Iz Karakija poročajo, da sta bila angleška letalca Carr in Gillman primorana pristati v Perzijskem zalivu v bližini obale, ker se je letalo pokvarilo. Letalcema se ni zgodilo nič hudega; rešil jih je neki parnik.

Kakor znano, sta Carr in Gillman hotela prekositi svetovni rekord v vztrajnem poletu. Iz angleškega letališča Cromwell sta hotela poleteti v Karaki in po možnosti do Kalkute (8000 kilometrov). Napravila pa sta samo kakih 5000 kilometrov.

Silen vihar

na Portugalskem

LIZBONA, 22. (Izv.) V severovzhodnem delu Portugalske je divjala strašna nevihta, ki so jo spremljali nalivi in strele. Znatnemu številu hiš je silni vihar odnesel strehe. Na tisoče dreves je bilo izruvanih in nekaj kmetskih hiš se je porušilo. Ena strela je ubila 12 oseb, ki so se zatekle v neko kočo.

Politične beležke

Obletnica kronanja španskega kralja

V Madridu se je 17. t. m. slovesno obhajala pet in dvajseta obletnica kronanja kralja Alfonza XIII. V ta namen se je bila že pred delj časom priredila zbirka, da se obletnica čim slovesnejše praznuje. Toda kralj je želel, naj bi se nabrana vsota uporabila za gradnjo dijaškega doma. Ob tej priliki so podelila vsa španska vseučilišča kralju častni doktorat, katere časti pa kralj ni hotel sprejeti.

Pred volitvami v sobranje

Dne 29. maja tega leta se bodo vršile v Bolgarski volitve v sobranje. Politično življenje je precej razcepljeno in pri predstoječih volitvah bo nastopilo 14, morda celo 15 političnih strank. Novi bolgarski volilni

zakon pa je za majhne stranke sila nepovoljen. Zato strankam, ki jim je na tem, da dobijo svojega predstavnika v bolgarskem sobranju, ne preostaja drugega, nego da se med seboj družijo v politične koalicije. Doslej je nastalo tekom sedanjih volilnih priprav kar celih pet koalicij. Demokrati (Malinov) in narodni liberalci (Kjorčev) so se združili z družbaši (Tomov) in radikali. Drugo koalicijo tvorijo socijalni demokrati (Patahov) in družbaši (Radolov), tretjo radikali (Kosturkov) in Dragijevisti. V četrti koaliciji so zbrani «Demokratičeski Zgovor», stambolijsti in narodni liberalci (Smilov), v peti pa «Narodno Edinstvo» s skupino liberalcev, ki jih vodi profesor Venelin Ganev. Izven teh koalicij sta še dve taki skupini — socijalno-demokratska koncentracija pod Kazasovom in rokodelska stranka, o katerih se pa še ne ve, kateri politični zvezi se bosta pridružili. Pa je še ena stranka oziroma strančica. So to preostanki bivše komunistične stranke, ki bodo nastopili pod imenom «stranka dela» najbrž samostojno.

Težko je ugibati o rezultatih volitev. Vsa ugibanja bi se mogla naslanjati kvečjemu na zaključke občinskih in okrožnih volitev lanskega leta. Občinskih volitev, ki so se vršile 14. februarja 1926., se je udeležilo v celoti 180.243 volilcev s 1272 mandati. Demokratska zajednica je dobila pri teh volitvah 83.580 glasov (46 od sto) in 735 mandatov (57 od sto). Enotna narodno-liberalna lista (Kjorčev in Smilov) je dobila 181 mandatov. Zemljoradniki-družbaši pod Tomovim in Radolovim — so dobili 96 mandatov, demokrati 78, stambolijsti 46, socijalni demokrati 39, koalicija radikalov in dragijevisti 25, lokalna koalicija demokratske zajednice in narodni liberalci 10, dragijevisti sami 9, zanatlijska stranka 8 itd. Pri vaških občinskih volitvah, ki so se vršile 21. februarja 1926., je glasovalo 909.147 volilcev. Pri teh volitvah je dobila demokratska zajednica 543.313 glasov (60 odstotkov) z 80 odstotki mandatov. Zemljoradniki (Tomov in Radolov) so dobili 94.021 glasov, nacijonalni liberalci 64.685, demokrati 35.003, združeni socijalni demokrati 24.552, radikali in dragijevisti 20.967, stambolijsti 18.401, posamezne lokalne koalicije 40.232 glasov itd. O priliki naknadnih občinskih volitev, ki so se vršile 7. novembra 1926. leta, se jih je udeležilo v celoti 144.368 volilcev. Od teh je dobila demokratska zajednica 90.629 glasov (62 od sto) in 80 odstotkov mandatov, vsa ostala opozicija pa je dobila komaj 53.739 glasov z 20. odstotki mandatov.

Pri okrožnih volitvah, ki so bile določene na 14. novembra 1926., je glasovalo 1,115.437 volilcev. Za demokratsko zajednico je glasovalo 539.944 volilcev (48 od sto) in je stranka dobila 60 odstotkov mandatov. Za enotno zemljoradniško koalicijo, narodne liberalce in demokrate je glasovalo 137.141, za samostojne zemljoradnike-družbaše 82.329, za koalicijo med narodnimi liberalci in družbaši 65 tisoč 829, za koalicijo radikalov in dragijevistov 54.444, za koalicijo demokratov in družbašev 47.683, za zvezo med stambolijsti in narodnimi liberalci 43 tisoč 673, za ločene socijalne demokrate (Pastuhov) 39.553, za koalicijo demokratov in stambolijstov 26.290, za ločene stambolijste 15.828, za «stranko dela» 6331, za rokodelsko stranko 4339, za socijalne federaliste 728 volilcev itd.

Novo vseučilišče na Finskem

V mestu Abo se je te dneve otvorilo tretje vseučilišče na Finskem, ki je obenem prvo čisto finsko vseučilišče. Da se je moglo sezidati poslopje in zagotoviti učnemu zavodu trajen obstoj, so se nabirali prispevki in finski narod se mora zahvaliti 20.000 finskim kmetom, ki so žrtvovali potrebno vsoto. Ta požrtvovalnost od finskega kmečkega stanu se je pri otvoritveni slavnosti še posebej in izrecno poudarjala.

Jubilej akademika Ipatjeva

V politehničnem muzeju v Moskvi se je vršila o priliki 30. obletnice naučnega delovanja Ipatjevega jubileja svečanost. Ipatjev je kemik svetovnega slovesa in si je pridobil velike zasluge za razvoj sovjetskega gospodarstva. Svet komisarjev je izrekel Ipatjevu svoje priznanje za njegovo plodno znanstveno delovanje.

Obramba države in pomen konjereje v sovjetskih republikah

Četrti sovjetski kongres je pripisoval poleg gospodarskih velik pomen tudi vojnim vprašanjem. Delegati so določili tudi pravec, po katerem se naj bi pripravljala materijal in prebivalstvo za obrambo države v slučaju vojne.

Predvsem je treba spopolniti službeno delo v rdeči armadi in pa vojno-tehnično kvalifikacijo njenih častnikov. To delo je v tesni zvezi s politično propagando med vojaštvom. V proračunu vojnega komisarijata so za vojno-vzgojno delo odmerjene take vsote, da bo omogočena spopolnitev armade, ki je doslej kazala velike nedostatke. Vojno komisarstvo posveča obenem veliko pažnjo sposobnostim sovjetskih častnikov in njihovemu gmotnemu položaju. V osnutku državne obrambe so nakazane letalstvu posebne naloge in tudi posebno stališče. Velik pomen se pripisuje obrambi obal in zgradbi silne vojne mornarice. To poslednje vprašanje postaja v sovjetski Rusiji zadnje čase vedno bolj aktualno. Sovjetsko vojno komisarstvo pripravlja nov vojni pomorski program. Poleg opreme in spopolnitve aktivne vojske je posvetil kongres veliko pažnjo tudi vojni rezervi in vprašanju zadostnih mobilizacijskih in vojnih zalog.

Dva najznamenitejša govora sta imela na kongresu načelnik sovjetske konjenice Budjenij in vojni komisar Vorošilov. Prvi je govoril o sovjetski konjereji, o kateri je dejal da ni ne kvalitativno ne kvantitativno na zaželjeni višini. Velik del dobrih vojnih konjev sta upropastili svetovna in meščanska vojna. Sama Nemčija je o priliki izpraznitve Ukrajine odvedla okrog 50.000 ruskih konjev. Budjenij je spričo tega predlagal, naj se posveti pažnja sovjetski konjereji, ker ni je na svetu države, ki bi imela takih perspektiv za razvoj konjenice kot sovjetska Rusija.

Vorošilov je v svojem govoru omenil stanje častniškega kadra sovjetske armade. Tri četrtine vseh častnikov, polkovnikov, bataljonskih načelnikov, stotnikov itd. služijo v sovjetski armadi že od početka sovjetskih republik. Pri višjih častnikih se to sorazmerje popne celo na 85 od sto.

Lanske jeseni so se vršile v sovjetski armadi volitve častnikov. Zanimivo je, da je kljub majhnemu odstotku delavcev-vojakov (12-15 od sto) od teh častnikov preko 50 od sto «delavskega» porekla. So to bivši delavci, ki so dosegli visoka mesta v ruski armadi. Vsi visoki častniki so pristaši komunistične stranke. Moč organov komunistične stranke je v vojski še večja nego v civilnih slojih. Navaden vojak, ki je član komunistične stranke, se nahaja pod dvojnim nadzorstvom — vojnim in strankinim; podrejen je dvojni disciplini. Pri tem pa je treba opozoriti na okolnost, da so «krasnoamejci» odgovorni tako pred vojnim kot pred strankinim sodiščem zgolj za kršitve svojih vojaških dolžnosti.

DNEVNE VESTI

Program svečanosti v čast Nj. V. kralja

Včeraj so bile dogotovljene zadnje priprave za sprejemne svečanosti v čast Nj. V. kralju. V zadnjem hipu je bil spremenjen spored v toliko, da kralj ne pride po morju, temveč s posebnim vlakom na glavno postajo, in sicer ob 8.30.

Program današnjega dne je sledeči:

Ob 8.30 prihod na glavno postajo.

Ob 9.20 obisk v stolni cerkvi sv. Justa in pri spominski plošči padlih Tržačanov.

Ob 9.40 povratek na Goldonijev trg, dalje od tod skozi ul. Ginnastica in Rossetti do novih kasaren Viktorja Emanuela III. in obisk v kraljevem okraju.

Od 10.20 do 11.05 defiliranje čet na trgu Unità. Po defiliranju obisk na prefekturi, kjer sprejme kralj poklon fašjev in ljudstva, ki bo zbrano na trgu.

Ob 11.45 povratek na jahto «Savoia».

Ob 15.30 pride Nj. V. zopet na suho nasproti trgu Unità.

Od 15.30 do 16.30 sprejemanje na prefekturi.

Ob 16.30 se poda kralj v kasarno milice, in sicer po korsu Vittorio Emanuele III., po Goldonijevem trgu, korsu Garibaldi in ul. Ferriera. Po obisku povratek kralja čez Garibaldijev trg, po korsu Garibaldi, Goldonijevem trgu, ul. G. Gallina, trg San Giovanni, ul. S. Giovanni, ul. Carducci in ul. Ghega.

Ob 17 se kralj vkrca na parnik «Helouan» pri pomolu IV. v pristanišču Viktorja Emanuela III. za izlet po zalivu.

Ob 18.45 se kralj izkrca ter poda k svetilniku zmage črez trg Libertà, ul. S. Anastasio, ul. Udine in Salita Gretta.

Ob 19 odkritje svetilnika.

Ob 20.15 odhod jahte «Savoia».

Svečani sprejem, ki se je imel vršiti v pristanišču, se bo vršil na postaji ob udeležbi vseh oblastev, senatorjev in poslancev. Ena stotnija vojaštva in ena milice izkažeta vladarju vojaško čast.

***

Današnji dan je praznik ves dan. Listi pa izidejo kakor po navadi.

SMRTNA KOSA.

Umrl je po daljšem bolehanju gozdni svetnik inž. Ramir Fasan. Bil je poznan pri našem ljudstvu radi svojega delovanja pri gozdnem odseku poprejšnjih političnih okrožij. Poznal je zelo dobro naše gozdne razmere in običaje našega gozdnega prebivalstva, posebno drvarjev zato je umel z znosljivo preudarnostjo uporabiti strogost gozdnih postav. Naj počiva v miru!

Naročajte in širite „EDINOST“

Iz tržaškega življenja

Zlikovski napad na blagajno. 23.000 lir ugrabljenih.

Predpreteklo noč so zlikovci izvršili drzno tatvino na škodo odvetnika Czermaka, ki ima svojo pisarno v ulici S. Nicolo št. 13. S pomočjo ponarejenih ključev so odprli vežna vrata ter prišli v prvo nadstropje, kjer so vlomili vrata, ki vodijo v pisarniške prostore. Tam so se takoj spravili nad blagajno in jo po napornem delu vlomili; na njenem desnem boku so s «prešičjim parkljem» razparali dvojno jekleno ploščo ter si tako napravili pot do razmeroma zelo bogatega plena. V blagajni so našli znesek 18.000 lir v gotovini, deloma v zlatih novcih, in za približno 15 tisoč lir raznih dragocenosti; razen tega so tudi pobrali razne vrednostne papirje. Nato so jo zlikovci odkurili na varno, ne da bi jih kdo motil.

Tatvino je odkrila včeraj zjutraj ženska, ki pospravlja v pisarni. O dogodku je bila takoj obveščena kvestura, ki je takoj odposlala na lice mesta več policijskih organov, da ugotovijo dejansko stanje in pričnejo tozadevne poizvedbe. Vratarica hiše, v kateri se nahaja pisarna odv. Czermaka, je izjavila, da je tisto noč bdela do 2. ure, a da ni zapazila ničesar sumljivega. Potemtakem je sklepati, da so zlikovci izvršili tatvino včeraj ob prvih jutranjih urah, ali pa že v noči od sobote na nedeljo. Odv. Czermak navadno ne hrani večjih denarnih zneskov v pisarni; preteklo soboto zvečer je izjemoma zagrešil to neprevidnost, ki so jo zlikovci, bodisi po čudnem naključju ali ker so zvedeli za to okolščino, izrabili v svoj prid.

Slabo končan izlet z avtomobilom.

42-letni pleskar Maksim Zorn, stanujoč na Corso Garibaldi št. 25, se je v nedeljo popoldne podal v družbi dveh prijateljev na izlet z avtomobilom na Sv. Goro pri Gorici, odkoder se je ob pozni uri zopet odpravil proti domu. Okoli 2. ure so izletniki kljub zelo neugodnemu vremenu srečno dospeli v naše mesto. Tu se je pa izlet slabo končal. Ko je avto vozil po Corso Cavour proti Zelenemu mostu, je šofer, 27-letni Bruno Polidori, stanujoč v Žavljah, zdajci zapazil, da motor ne deluje redno, zato je — da prepreči kako nesrečo — hipoma ustavil avto. Radi nenadnega sunka so trije izletniki izgubili ravnotežje in Zorn butnil z glavo ob šipo pred njim, ter se pri tem — ker se je šipa razletela — hudo porezal po obrazu. Nesrečni pleskar je dobil prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje, nato je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so mu rano zašili. Mož se bo moral zdraviti najmanj dva tedna.

Huda nezgoda kolesarja

22-letni Rudolf Seražin iz Dolenj pri Štjaku, se je v nedeljo zjutraj napotil po opravkih s kolesom v Trst. Okoli 9. ure, ko je vozil po glavni cesti med Štorjami in Sežano, je privozil za njim osebni avto, ki ga je vodil 19-letni Bruno Giacomini, stanujoč v našem mestu v ulici Massimo d'Azeglio št. 5. Ko je Seražin zapazil, da je avto tik za njim, se mu je hotel umakniti na drugo stran ceste, a pri tem je prestrigel pot avtomobilu, ki ga je podrl, čeprav se je šofer v zadnjem hipu skušal izogniti nesreči s tem, da je zavil v stran ter ustavil. Pri padcu se je Seražin tako hudo pobil po glavi, da je obležal nezavesten. Šofer in potniki, ki so se nahajali v avtomobilu, so priskočili na pomoč nesrečnemu kolesarju ter ga posadili v avto, s katerim je bil nato prepeljan v tukajšnjo bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurgični oddelek. Ako ne nastopijo kake komplikacije, kar se pa lahko zgodi, bo mladenič ozdravil v 2—3 tednih.

TELESNA VZGOJA

SPORT

Concordia - Primorje 1-0 (1-0)

(A. Flego.)

Tekma začne točno ob petih pod sigurnim vodstvom A. Žerjala in ob diskretnem številu sportne publike.

Potek tekme. Takoj v začetku zavolovi Primorje v lep in ogrožujoč napad. Črno-bela obramba ima obilo dela, posebno S. Žerjal je moral podvojiti svojo moč videč nesigurnost svojega soigralca Pizona, ki je v svoji trideseti tekmi prvič bil izven forme. Z mačjo čuječnostjo pazi vratar Lado, ki nastopi šele v skrajni sili in pošilja svoje v napad. Ta pa v nepopolni obliki ni mogel preiti sredino igrišča in to celih 20 min. radi ostre in žive igre Primorja, ki pritiska z vso svojo močjo na vrata, izrabljajoč priliko še nepopolnega napada vrancev. Do tukaj premoč Primorja. Obramba vrancev zadrži do zadnjega nevarni naval in se šele oddahne v času, ko lastna napadalna vrsta pričenja svoje ubrane in tehnične izpade, najprej posamezno in končno v skupnem pohodu. Ivan požene svoje v lep napad Od tu premoč vrancev. Že je poklicana obramba Primorja na delo in kljub svoji dobri kakovosti se ne more otresti obkoljevanih spon, ki jih pletejo vranci s pomočjo svojih res izbornih halfov. V polurnem igranju nastopi črno-bela rezerva, spopolnjujoč napadalno vrsto, ki postane v bistvu popolna. Od tedaj se vrstijo streli v vrata. Dva krasna shoota M. Sancina iz levega krila za malo zgrešita svoj cilj. Istotako trije streli A. Sancina postanejo vratarjev plen. Par poskusnih izpadov rumeno-rdečih kril dobi nasprotne halfe na mestu. Primorje je že celih 19 min. zaprto v svoji polovici in ojači obrambo. Tem živahnejše delujejo vranci, a ne dosežejo konkretnega uspeha. Flegotov strel konča nad prečko; in še par strelov izgubljenih. Šele po lepem croosu levega krila pobere žogo Flego A. in pošlje neubranljivo v vrata. Kmalu nato konc prvega polčasa.

V drugem polčasu se otrese Primorje obkoljevalnega obroča vrancev in igra postaja odprta. Primorje pričenja s trdo igro in skuša na vse načine izenačiti. Večkrat se posreči Primorju probiti obrambo, a najde vedno vratarja na mestu. Istotako je s Concordio, ki ne more povišati svoj scoore. V takem položaju pred primorskimi vrati — roka. Ivan izstrelja kavalirsko ven. Neutrudljivi Miani forsira svoj napad, a brez uspeha, ker vranci hočejo za vsako ceno obdržati svoj plus, a pri tem izgubijo par lepih prilik. Rezultat ostane neizpremenjen in konec najde Concordio v napadu.

Sodil je tekmo g. A. Žerjal.

E. Ž.

Prosveta I. - Rocol I. 2-2 (1-0)

Belo-plavi so izšli iz tega boja zelo častno. Pomisliti moramo, da je Prosveta porazila Obzor za 3-0 oz. 2-0, a z Rocolom se je morala zahvaljiti — kljub svoji popolni sestavi — z neodločnim rezultatom, kar se ni na noben način predvidevalo. Doslej nepriznani prvak II. divizije se je v zadnjem času znatno izboljšal in vse kaže, da bo postala ta enajstorica resen in nevaren konkurent marsikateri prvodivizijski četi. Igra ni bila vseskozi tehnična, ker so igrali obojestransko v preveč hitrem tempu. Videli smo mnogo prav lepo izpeljanih faz.

Že v prvih sekundah pridrvi kot vihra rocolski napad pod vrata Prosvete, kjer strel desne spojke le za malo zgreši svoj cilj. Prosveta je razočarana, a se hitro zave ter pride v napad, ki pa radi dobre obrambe Rocola ne pride do veljave. Belo-plavi so ponovno pod vrati nasprotnika; obramba Prosvete dela na vse kriplje. Proti sredini prvega polčasa preide Prosveta v napad, ki privede do kornerja, iz katerega pade prvi neubranljivi goal. Rocol je nato v stalni premoči ter išče na vse mogoče načine pot izenačenja. Začetkom drugega polčasa pridejo Rocolčani do izenačenja; tudi ta goal pade iz kornerja. Belo-plavi so veseli svojega uspeha in misel jim uhaja še višje. Veselo in v hitrem tempu napadajo; pride do lepo izpeljane akcije, iz katere pade drugi goal. Rocol - Prosveta 2-1! Kdo zamore popisati veselje Rocolčanov v tem hipu!? Prosveta začenja forsirati svoj napad; v kazenskem prostoru zagreši belo-plavi branilec roko: enajstmetrovka. Kuferšin strelja nizko, a Gustinčič ubrani. Kmalu nato pride do prostega strela iz neposredne bližine kazenskega prostora Rocola. Nizki strel je lepo podan soigralcu, ki z lahkoto obrne v vrata. Konec najde Rocolčane še vedno v napadu.

Sodnik g. Bernetič. Publika maloštevilna. Potek tekme brez najmanjšega incidenta.

A-o-f.

Rocol II. - Šparta II. 5-1 (1-1)

Srečanje gorinavedenih čet v tekmovanju za ploščo S. U. je končalo z zmago belih in sicer z lepim scoorem. Kljub temu, da je nastopila Šparta nepopolna, je igrala precej dobro in je v nekaterih slučajih celo nadkriljevala igro belih. Na splošno sta igrali obe četi slabo; obojestranski napadalci in halfi ne znajo držati pravilno svojih mest Napada trpita tudi v pomanjkanju strela v vrata. Obramba, posebno bela, je na mestu.

Igralcem obeh čet priporočam, da so v bodoče bolj tihi na igrišču. Tekma je potekla brez incidenta. Sodnik g. Pertot je sodil dobro.

Četa zmagovalka: Zulja-Slamič S., Čehovin-Škamperle, Marušič, Slamič-Lapel, Gustinčič II., Senica II., Ražem II. in Abram.

A-o-f.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

LJUDSKO GLEDALIŠČE.

Trgovski dom.

V soboto, dne 28. t. m. in v nedeljo, 29. t. m. uprizori dramsko društvo rusko dramo «Tuji kruh» od Turgenjeva. Sobotna predstava se bo pričela ob 9. uri, nedeljska pa ob 3. popoldne.

OBJAVA NAČRTA O IZKAZU JAVNIH VODA ZA GORIŠKO POKRAJINO.

Dopolnilo uradnega časopisa z dne 17. maja priobčuje načrt izkaza javnih vodà za goriško deželo. Izkaz obsega 1248 javnih vodà v goriški pokrajini. Izvod seznama je na vpogled vsakomur po vseh občinskih uradih. Tekom šestih mesecev po razglasitvi načrta izkaza javnih vodà, to je šest mesecev po 17. maju je čas vložiti proti njemu upor na civilno-tehnični urad (Genio civile) v Gorici. Upor uloži proti načrtu seznama oni, ki se čuti prikrajšanega v svojih pravicah s tem, da se je upisala njegova voda med javne vode.

Trgovine o praznikih.

Po dogovoru, sklenjenem dne 9. marca med trgovskim in sindakatnim združenjem, bodo trgovine danes dne 24. maja (napoved vojne) in v četrtek dne 26. maja (vnebohod) odprte od osme do dvanajste ure.

Cene jestvinam v prodaji na drobno.

Od 23. do 29. maja veljajo na goriški trg sledeče cene: riž boljše vrste 2.10; riž navaden 2.00; turščna moka rumena 1.10; testenine fine 3.20; sladkor v kristalih 7.00; domača slanina I. vrste 9.60; dom. slan. II. vrste 8.40; amerikanska slanina 7.80; mast I. vrste 8.80; oljčno olje 12.00, oljčno olje II. vrste 10.80; naravno presno maslo 16.00; kolonijalna kava 22.50; polenovka namočena 3.60; fižol (koks) 2.60; navaden fižol 1.80; ječmen št. 10 2.00; krompir 1.10; konserva paradižnikov 5.00; mleko 1.20; drva cepljena na dom 16 do 18 (kvintal); ogljе 55 do 60 (kvintal); premog 28 do 30 (kvintal).

Izvozni trg od 15. 22. maja.

Ves teden je stal goriški izvozni trg v znamenju viška sezone za črešnje drobnice. Šele ta teden je prinesel dokaze, da so bili upi v obilno črešnjevo letino previsoko postavljeni, da je dobra cvetna nastava odpovedala nekaj radi deževja predvsem pa radi burje. Blago je letos sicer mnogo lepše kot lani zato ga pa je dosti manj. Ako je lansko leto v višku sezone drobnic prihajalo na trg 500—600 kvintalov črešenj, jih je bilo letos le okoli 200 kvint. dnevno na trgu in še celo manj.

Cena se je črešnjam ravnala sledeče tekom tedna:

15. maja v nedeljo: Drobnice pričele zjutraj z L. 2.50 ter padle na 1.80 in tudi 1. 50.

16. maja pondeljek: od L 1.80 — padle na 1.50.

17. maja torek: zaznamuje se rahel dvig cene.

18. maja sreda: V kupčijo posega prvi dunajski kupci, cene drobnicam skočijo na 2.10—2.00. Obilo blaga na trgu.

19. maja četrtek: Zopetno padanje cen; pričetek slabega vremena.

20. maja petek: ta dan zaznamuje najnižjo ceno drobnicam od 0.80 do 0.90.

21. maja sobota: drobnice 1.20—1.60, prikažejo se v večji množini bele «čufarce» po 2.50, ter prve cepljenke «vipavke» po 3.00.

22. maja nedelja: drobnice 1.10 do 1.40, čufarce 1.80, cepljenke vipavke 2.50—3.00.

Kljub silnemu porastu lire je cena črešnjam letos večja kot lani tako da se obenem s porastom valute smatra lahko še za enkrat višjo kot lani. Zato je pa blaga skoraj le eno tretjino od lani. Le prav kasne «tarčintke» kažejo zelo ugodno.

Grah je oni naš letošnji produkt ki je svojim proizvajalcem največ vrgel. Še tako pozno v tem tednu je pričel 22.20 in ga je šele konec tedna vrgel na 1.40. Dosti blaga in vse pokupljeno.

Salata je skoraj končala z izvozom, nekoliko se še gibljejo šparglji s 3.20—3.50. Koleraba in ohrovt ter razna druga zelenjava se po možnosti uveljavlja v drugi vrsti.

TOLMIN.

Zadnje presenečenje in premet živahnega razpravljanja prebivalcev našega trga je reklamna knjižica, ki jo je izdalo društvo za tujski promet, katero se je ustanovilo v začetku prošle zime. — Tolmin, trg med gorami krasno okolico, je predvojna leta privabljal vse veliko število letoviščarjev iz Istre, Trsta, Gorice in raznih drugih krajev. Ta predvojni promet je prinesel, če že ne tolminskemu prebivalstvu, pa vsaj tolminskim gostilničarjem lepe dobičke. Po vojni pa se je ves ta promet skrčil na nizko število. Tolmin torej v povojnih letih, kljub svoji krasni legi, lepimi sprehodi, veličastnim goram, ki ga obdajajo, ni imel več ene privlačne sile za tujce, kot ga je imel pred vojno. Gostilničarjem, trgovcem in drugim zainteresiranim ljudem se je sedaj zdelo potrebno, da zopet vzbudijo v Tržačanih, Istranih in drugih tujcih prejšnje zanimanje za krasote Tolmina, da jih v letni sezoni privabijo čim večje število. To nalogo si je vzelo nase imenovano društvo za tujski promet in izdalo sedaj reklamno knjižico o Tolminu. Ne bomo veliko govorili o oni reklamni knjižici, držimo se le dejstev ki jih obravnava. V knjižici je med drugimi poglavji tudi poglavje, ki obravnava zgodovinsko prošlost trga Tolmina. V nekem odstavku tega poglavja pravi knjižničar: «Ko je propadlo rimsko carstvo, je nja in plenjenja Herulov, Ostrogotov, Langobardov in drugih **barbarskih druhali,** ki so uničile in zabrisale vsak sled prejšnjega kulturnega ljudstva in ki niso pustile drugega sledu kot spomin na divjaštvo, ki so ga uganjali nad bežečim prejšnjim prebivalstvom. Tolmince je predvsem vznemirilo to zgodovinsko poglavje ta odstavek v vsej brošuri. Kaj nismo niti toliko vredni, da bi nas omenili? Če se piše o trgu, naj se dajo javnosti točne vesti, kot jih je zabeležila zgodovina, ne pa morda kot bi se zljubilo temu ali onemu piscu. Mi Slovani smo se naselili na tleh, na katerih še danes prebivamo, ne morda zaradi tega, da bi plenili bližnje narode, ampak kot miroljubno ljudstvo, ki je te pokrajine našlo nezasedeno ter se ustalilo na njih, da bi jih produktivno izkoristilo, t. j. s poljedelstvom. Seveda piscu se ni zdelo vredno niti napisati ime «Slovan», in niti to, da na teh zemljah prebiva pretežna večina slovenskega življa s svojo lastno visoko razvito kulturo. — Pripominjamo to izdajateljem omenjene brošure, da se bodo mogoče v prihodnje jasneje zavedali pravega dejstva in pa tudi upoštevali.

Zadnje čase se je v Tolminu razvilo živahno delo pri popravljanju raznih občinskih cest, drevoredov in vrtov. Pričakuje se pač da bo reklama, ki jo je začelo izvajati društvo za tuj. promet zelo uspešen. Mi Tolminci, zlasti oni, ki vse le od strani opazujemo, bomo dali svojo neprenagljeno sodbo že po minuli sezoni. —

Preteklo soboto je obiskal naš trg in naše šole visoki oblastnik Nardin v spremstvu šolskega skrbnika Reine ter prisostvoval otvoritvi šolske razstave.

Tolminsko miličarsko postajo so zadnje čase precej okrepili.

PODGORA.

Vse okoličanske vasi bivše samostojne občine, so že povedale v cenj. «Edinosti» kako so bile zadovoljne s svojimi župani in kaj pričakujejo od priklopitve k goriški občini, le iz naše vasi ni bilo še doslej tozadevnega poročila. Povejmo pa tudi mi kaj, da ne bo kar tako tihoma prešla slava naše samostojnosti.

Naše županstvo ni bilo izmed prav starih, vendar je za časa svojega obstoja izvršilo veliko delo. Iz zanemarjenih in neznatnih vasi je z leti nastala velika občina, ki je že pred vojno štela blizu 4000 prebivalcev vključenih v štiri fare. Obseg bivše občine je izredno velik ter sega v dolžini od Plavj do Majnice, na zahodu pa meji na Števerjan in Kojsko. Na vsem tem ozemlju in posebno v vasi Podgora, je živelo različno ljudstvo, ki se je pa v splošnem medsebojno dobro razumelo in pred vojno tudi razmeroma dobro živelo. V predvojni dobi so se sicer pojavljala v starešinstvu neznatna nesporazumljenja bolj lokalnega pomena, a kljub temu so se naši starešine pod 47 letnim spretnim vodstvom župana Klančiča vselej lepo sporazumeli. Mož je pač znal trdno držati vajeti v svojih rokah, pri čemer so mu nemalo pomagali bivši veleugledni velikaši v starešinstvu, kakor grof Attems, Fogar, Fonzari, Kocijančič ter ugledni zastopnik tovarne Marmolja in pozneje Raitz.

Ti možaki so s svojim ugledom in uvidevnostjo vsak spor v starešinstvu kar sproti poravnali. Značilno je pri nas tudi to, da se pred vojno nikdo ni brigal za volitve in maloštevilni upravičeni volilci so same sebe volili v starešinstvo; šlo je vse lepo sporazumno. Za tedanje razmere je bilo to dobro, dasi ni

bilo pravilno. Občinske doklade niso bile visoke, a tudi stroški za vzdrževanje občine niso zahtevali velikih dohodkov in še te je v veliki meri plačevala bivša papirnica.

Dasi niso naši starešine kopičili velikih kapitalov kakor n. pr. v Štandrežu, vendar je treba priznati vsestransko delavnost starešinskega denarja v prejšnjih letih.

Starejši se še spominjajo, kakšne poti smo imeli v briškem delu občine in celo v Podgori še pred kakimi 40 leti. Seveda je stanje naših poti danes le malo boljše nego tedaj, vendar pa je treba pripisati to dejstvo drugim razmeram. — Občinsko premoženje obstoji iz dveh poslopij in sicer iz župnišča v Pevmi ter stare šole v Podgori ki stoji na cerkvenem zemljišču. Razen tega poseduje bivše županstvo tudi par njiv in prod pri Soči takozvani Porank. Občina je zašla po vojni tudi v dolgove, ki pa ne prekašajo vrednosti obstoječega premoženja. Mestna občina je dobila s Podgoro tudi največje industrijsko podjetje naše dežele — Brunnerjevo predilnico, od katere bode imela s časom precej dobička.

Z našo občino so pripadle k mestu kar štiri fare s svojimi pokopališči; razen tega obstojajo v občini tudi štiri vojaška pokopališča in dva obeliska na Kalvariji in Oslavju. Ne vemo, kako se uredi zadeva pokopališč, a dobro bi bilo, če bi goriška občina za Podgoro in Parmo kaj poskrbela. V Pevmi je starešinstvo sklenilo že l. 1910. napraviti novo pokopališče in tudi nekaj fonda je že zbranega. Mogoče bi se v novih razmerah dalo narediti kaj skupnega s Podgoro. — Ker je bil odpravljen občinski urad v Podgori, pričakuje ljudstvo z veliko nestrpnostjo otvoritev novega mosta in naprave tramvaja. Tudi v tem oziru bi se mogoče dalo kaj spremeniti v prid briskemu delu občine ter projektirati novo progo čez soški most pri Fogarju. Od tega bi imeli veliko dobička tudi z izletniki, ki številno posečajo naša Brda.

Za to bi se lahko zavzela tudi pokrajinska uprava, ker bi tako brezdvomno mnogo pridobilo njeno posestvo pri mostu.

Naj povemo še kaj o žepih! Na teh ne bomo čutili velike spremembe, kajti več doklad kakor jih sedaj imamo, nam tudi novi gospodarji ne bodo mogli naložiti. Enako ostane tudi šolsko vprašanje nespremenjeno — nič slovenskega doslej, nič slovenskega odslej.

Po vojni je bilo županstvo večinoma v rokah komisarjev. Prvi je bil domačin Mohor Dominko. Oral je ledino tedaj, ko ni bilo še urada, le malo ljudstva in nič hiš. Težko je bilo tedaj komisariti, ko je za vse, kar je bilo slabega, nosil krivdo komisar, za dobrote pa, ki jih je ljudstvu skazoval, je žel le nehvaležnost. Pozneje, v ustavni dobi, smo si izvolili starešinstvo iz obeh slovenskih strank, ki je pa potem odpovedalo po krivdi nekaterih, ki so zapustili slovensko fronto. Vlada je tedaj imenovala komisarja v osebi starešine Mariniča iz Podsabotina; ko se je ta naveličal, je prevzel občino komisar Numis. Pri poznejših volitvah je bil izvoljen komunistični občinski svet in zadnji župan Marij Simonetti. Vlada je to starešinstvo takoj razpustila. Nadaljeval je komisarjenje g. Numis in potem je prišel poteštat, ki je oddal vse goriškemu županu. Izza komisarjevanja Mariniča je zanimivo to, da je goriškemu mestu podpisal prostovoljno izjavo o priključitvi, ki naj bi se izvršila pod pogojem, da dobi naše ljudstvo po ugodni ceni in pod ugodnimi pogoji bivše Zogarjevo zemljišče v Pevmi. Priključitev se je sicer izvršila a pogoji se niso držali. Naše ljudstvo mirno čaka, kaj bo sedaj, ko spada pod Gorico, in upa pri vsem tem, da se razmere znatno ne spremenijo. Če bomo kedaj kaj potrebovali — bomo pa prosili in gotovo bomo uslišani.

LJUBINJ

Vasi na Tolminskem so danes že nekako izgubile nekdanjo idiličnost. Vdale so se popolnoma moderni civilizaciji, ki prodira v najnižje plasti ljudstva, celo v one dele, ki bi človek sodil, da so nekako oddaljeni od ostalega sveta, ki se je moderniziral že črez vse mere, ki se je otresel vseh nekdanjih predsodkov. — Moderni svet je prinesel marsikatero lepo in dobro stvar predvsem našemu kmetu. Istočasno pa tudi polno drugih, ki jih mi danes v naši revščini občutimo, a proti katerim ne moremo nastopiti, ker je izginila pri nas vsa ona trdna volja, s katero smo nekdaj nastopali. Nepotrebne stvari delajo škodo žepu, majajo temelje naših gospodarstev, škodujejo našemu duševnemu razvoju. — Danes je treba smernic in izpopolnjevanja, da se emancipiramo vseh teh napak in zadostimo našim sedanjim razmeram.

Naša vas je marsikdaj pokazala v napredku in izpopolnjevanju vzgled drugim vasem na Tolminskem. Evo zopet enega: Te dni se meri in nabira po Ljubinju članov za električno razsvetljavo, ki jo misli napeljati tolminska elektrarna Gabršček. Želeti bi bilo, da bi se ta želja marsikaterega vaščana uresničila.

Zadnje čase nas je zapustilo nekaj mladeničev in agilnih fantov, izmed katerih je šlo nekaj v Ameriko, a drugi so odšli k vojakom. Prvim kot drugim želimo vaščani obilo uspeha in olajšav v tujini.

Naši gospodarji pripravljajo in čistijo naše planine za sprejem živine, ki bo kmalu odšla iz zaprtih hlevov v čisto goraki zrak. Vaška mlekarna bo prenehala s svojim obratom in mi bomo sedaj lahko računali in delali bilance, koliko nam je donesla naša mlekarska zadruga in za koliko bi se dohodki povečali z izpopolnitvijo.

Pravi napredek v kulturi kot v gospodarstvu nas bo pripeljal do lepih rezultatov v našem splošnem življenju. — Vaščan.

Reška pokrajina

TRNOVO PRI BISTRICI

Takse, zadružno vnovčenje sadja, oranje s strojem, nova kasarna.

Zopet nov izdatek za naše kmetovalce-sadjarje. Te dni jim namreč prihajajo plačilni nalogi za doplačilo takse na pridelek žganja iz leta 1922 in to v smislu kr. dekreta od 9. 7. 23., št. 1452, ki odreja povišek 80 stotink od vsakega litra. Ako bi prizadeti ne plačali odmerjenega jim zneska v določenem roku, zapade izterjatev eksekuciji. Če pomislimo, da jih je veliko, ki so v tem letu nakuhali po več hektolitrov, si lahko predstavljamo, kako hud udarec je ta povišek, osobito v tej krizi. Kam pojdejo gospodarji po denar, ki ga ni nikjer dobiti? Ne bodo redki slučaji, da pojde prepotrebno živinče iz hleva. To pač ne bo v prilog kmetijskemu gospodarstvu, ki mu ravnokar obračamo toliko pozornosti! No, odlok je odlok, in kot kaže, bo edina olajšava obstojala v rokih. Teh, upamo, ne bo finančna oblast odrekla. Ob tej priliki moramo spet opozoriti kmetovalce, ki se ne dajo prepričati o zmoti kuhanja z domačimi kotli, da morajo čim prej misliti na **skupno**, t. j. **zadružno** predelavo sadja, oz. še prej na skupno oddajo svežega sadja. O tem vprašanju je razpravljala tukajšnja okr. kmet. zadruga. Da si pridobi trg, bo v septembru priredila sadni semenj, kjer bodo razvidne različne vrste in tudi količina za prodaj. Sadje se bo oddajalo v zabojih ameriškega vzorca. To je edino priporočijivo, če se hočemo izogibati gospodarskemu in tudi moralnemu zlu. Za ta prvi korak pa je potrebno vsaj to, da kmetovalci verujejo v zadružno moč.

Tudi glede gornje takse bo zadruga dajala pojasnila prizadetim.

Med novosti spada tudi nova kavarna - restavracija «Roma» v Bistrici, last g. Andr. Znidaršiča. Lokali so moderno opremljeni. Svet se jadrno modernizira, tudi mi hitimo proti velikomestnemu licu.

Znanost in umetnost

Ob Lindberghovem poletu

Karel Lindbergh je v enem samem poletu premagal razdaljo New-York-Pariz.

Še pred tednom dni je bil svetu docela neznan in njegovo ime se ni omenjalo med tekmovalci, ki so se na letališču Roosevelt pri New-Yorku pripravljali za drzni polet čez ocean, da si pridobijo visoko Orteigovo nagrado in nevenljivo slavo.

Pretekli pondeljek je vzletel s svojim malim enokrilnim letalom, ki ga je izdelal ameriški konstrukter Ryan v St. Louis v Kaliforniji in po dvajsetenournim poletu nepričakovan in nenaznanjen pristal na letališču Rooseveltu. Kot nebeško čudo so ga sprejeli in za še večjo čudo, da ne rabim drugega izraza, so ga smatrali, ko jim je rekel, da namerava s svojim aeroplanom v Pariz. Saj je merila širina nosilnih kril njegovega letala komaj 14 metrov in Wrightov motor, ki ga je gonil, je dajal samo kakih 240 konjskih sil. Razen tega pa je bil edini sedež tako nameščen, da pilot sploh ni mogel neposredno opazovati sveta pod seboj, temveč je to lahko storil le s pomočjo periskopa.

Lindbergh pa se ni dal pregovoriti. Ni ga ustrašila ne tragična smrt Davisa ne nerazrešena usoda Nungesserja in Colija, ni ga zadržalo Bellancajevo omahovanje ne Byrdovo cincanje. Videl je samo dolgo pot preko oceana pred seboj, ko bo skozi več ur celo v temni noči sam med neskončnim nebom in brezmejnim morjem. Nevarnost in tajnstvenost nepoznanega sta mu dali pogum.

Srečno je preletel 1600 km dolgo pot iz New-Yorka do St. Johna v Novi Fundlandiji, enako srečno je premagal 3200 km široki morski pas med Novo Fundlandijo in Irsko in po preletu nadaljnih 1000 km pristal na letališču Bourget pri Parizu.

Vso 5800 km dolgo pot je preletel v 33 urah in 27 minutah.

S svojim poletom si ni Lindbergh samo prislužil Orteigovo nagrado, temveč je tudi prvi, ki se mu je posrečil polet z letalom iz Severne Amerike na evropsko celino.

Pred njim je sicer že 14.-15. junija 1919. preletel Atlantski ocean iz Nove Fundlandije do Evrope Alcook, toda njegova pot je bila dokaj krajša, kajti pričela se je v Novi Fundlandiji in končala na Irskem.

Lindbergh pa je s poletom New-York - Pariz dosegel tudi rekord v razdalji.

Še pred dvajsetimi leti je veljala za višek razdalja 120 km, ki jo je dosegel W. Wright. Pretekli teden sta obdržala še hitrostni rekord Francoza Cortes in Rignol, ki sta 28.-29. oktobra 1926. preletela brez postaje 5425 km dolgo pot iz Pariza do Djaska v južni Perziji. Sedaj je odnesel rekord Lindbergh, kajti preletel je razdaljo 5800 km, ne da bi bil kam pristal.

Ker smo že pri rekordih v letanju, ne bo odveč, da beležimo tu tudi drugi rekord na tem polju.

Pred mesecem dni (14.-15. aprila) sta Lindberghova rojaka Acosta in Chamberlin odnesla rekord v letalni dobi, kajti držala sta se z aeroplanom v zraku skozi 51 ur in 12 minut, ne da bi se spustila na zemljo. S hidroplanom dosedaj doseženi višek v letalni dobi znaša neprimerno manj, namreč samo 28 ur 35 minut in 27 sekund. Ta višek je dosegel tudi Amerikanec Schildbauer 1.-2. maja 1925. Mnogo daljša je najdaljša vozna doba z baloni in z zrakoplovi. S prostim balonom je odnesel rekord Nemec Kaulen 13.-17. decembra 1913., ko je plaval 87 ur neprenehoma po zraku. Od zrakoplovov pa gre rekord ogromnemu angleškemu zrakoplovu «R 34», ki je od 2. do 6. junija 1919. preplaval ozračje med letališčem East Fortune na Angleškem in Lony Islandu pri New-Yorku v 108 urah. Za pot nazaj, ki je imela nekoliko drugačno smer, je uporabil samo 75 ur.

«R. 34» je pri poti iz Evrope v Ameriko preletel 6000 km, na poti nazaj pa 5700 km.

Ogromna je ta razdalja in vendarle ni še višek, kajti v času od 21. do 25. novembra 1917. je preplaval nemški zepelinovec Z 50 brez postaje pot iz Jambola v Chartum in nazaj, torej 6757 km dolgo pot, in sicer v 95 urah.

Rekord v doseženi višini je odnesel Francoz Callizo. Dosegel je namreč 23. avgusta preteklega leta višino 12.442 m. S tem (in tudi z drugimi prejšnjimi poleti) je bila celo prekoračena najvišja višina, ki so jo dosegli s prostimi baloni (10.800 m).

Tudi rekord v hitrosti gre Francozom, kajti njihov rojak je dosegel največjo hitrost v letanju in največjo hitrost za prenos oseb sploh, namreč naravnost bajno hitrost 448 kilometrov na uro.

Zadnje leto pa izkazuje tudi nepričakovane rekorde v letanju z letali brez stroja. V letalni dobi je odnesel rekord Nemec Schulz, ki se je vzdržal v zraku s svojim aparatom 14 ur in 8 minut. Kegel, takisto Nemec, je preletel največjo razdaljo, namreč 55.2 km. Največjo višino (546 m) pa je dosegel Francoz Descamps-Bisera.

In rekordov ni konca.

Komaj je Lindbergh pristal v Parizu, pa že poročajo listi o povratku italijanskega letalca De Pineda iz Severne Amerike preko Azorskih otokov v Evropo.

Ubral je približno pot, po kateri se je posrečil prvi neposredni polet iz Amerike v Evropo sploh, namreč pot poročnika Reeda od 16. maja 1919. **L. Č.**

— **Stoletnica revije.** Je pač redka revija, ki bi dosegla tako častno starost sto let, kot ga je dosegla češka znanstvena revija «Časopis Narôdniho Musea». Ta časopis si je pridobil mnogo zaslug za raziskovanje češke zgodovine in češke literature.

✝

Naznanjamo, da je v noči med preteklo soboto in nedeljo preminul naš dobri in ljubljeni soprog, oče, brat in tast, gospod

JOSIP GERDOL

gostilničar pri Lovcu

Pogreb se je vršil včeraj popoldne na katinarsko pokopališče.

Iskreno se zahvaljujemo darovalcem cvetja in vsem onim dobrim in blagim, ki so ga v tako lepem številu spemljali k njegovemu večnemu počitku.

Družine: **Gordol-Bonetta-Delak.**

Odlič. pogr. podjetje Nuova Impresa Corso V. E. III, 47

POSLANO*)

Preklicujem vse govorice po meni širjene po Podgori proti **Koršiču Francetu** in se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenske ovadbe.

PODGORA, 20. maja 1927.

Tronkar Janez.

*) Za članke pod tem naslovom odklanja uredništvo vsako odgovornost.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 677

ZLATARNA N. Borsatti & Figlio, Trst, Corso 47 (lekarna Rovis) popravlja, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 678

PIANINI, harmoniji, avtomatični klavirji, novi, zajamčeni, iz prvovrstnih tovarn. Plačanje na obroke. — Riosa, Trst, Valdirivo 24. 541

KVAS L 5.— Società Ligure - Lombarda Piazza Scorcola 3, Trst. — Izdelek, ki se ne boji konkurence. Tovarna S. Vito al Tagliamento. 695

KOSILNI STROJ znamke «Beba» (zmaj), le malo rabljen, kakor tudi grablje, proda po ugodni ceni Mihael Malik v Ajdovščini. 686

PIANINO, krasen, s križanimi strunami, trije pedali, moderator, zajamčen, se proda za 3800.— Trst, Via Solitario 25/III 700

GLASOVIR «Stuzfliegel», zelo kratek, kovinasta plošča, iz dobroznane tovarne, se proda za 2500.— Trst, via Scussa 3/II, Bruner 701

KUHINJSKA in sobna oprava se proda za L 700.— Scala Santa 359, Balduzzi. 702

GLYKOL je edino energično zdravilo proti glavobolu, šibkosti, malokrvnosti, obnemoglosti. Izdelek lekarne Castellanovich, Trst, Via dei Giuliani št. 42. 635

Ortopedični kabinet

L. Zucchiatti

Gorica, Via Formica 27, I. n.

KILA

(prej bruh)

se zdravi brez operacije in sicer z našo posebno ortoplastično pripravo. To je nov in praktičen način zdravljenja kile, bodisi za odrasle kakor tudi za otroke. Ta priprava se izdeluje za vsako osebo posebej, radi tega se jamči, da postane s tem vsaka tudi najbolj obširna kila nepremična, kar omogočuje bolniku vsako naporno delo. Uspehe priznavajo in odobrujejo najboljši zdravniki v tej bolezni.

Za ženske se izgotavljajo posebni životni pasovi proti kili, proti vsaki takovrstni bolezni in proti širjenju spodnjega telesa, kakor tudi elastične nogavice za otekle žile.

Dovoljujem si naznaniti, da bom v sledečih dneh v Gorici na razpolago cenj. klijenteli in to od nedelje 22. maja do vključenega 28. maja in sicer od 9. do 15. ure.

Darovi za birmo.

Velike izbero dobite v zlatarni

POVH ALBERT

Via Mazzini 46 — Trst

650

KAKAO De Jong's holandski, zasluži prednost radi njegove pristnosti in izborne kakovosti. 660

KUPIM starejše letnike «Ljubljanskega zvona». Ponudbe pod «Zvon» na upravništvo. 690

Evo pravi vzrok mnogih bolezni otrok: gliste, nevarni parasiti, ki toliko škodujejo otrokom.

Vsakokrat, ko se toži vaš otrok, dajte mu okusni Arriba in kmalu bo otrok ozdravil ker bodo izginile gliste, glavni povzročitelj bolezni.

Arriba, največji sovražnik glist, se prodaja v vseh lekarnah.

ARRIBA

čokoladni bonbon proti glistam

Lekarni Godina, Trst „All'Igea" Via Ginnastica 4 (ex Farneto) „Alla Madonna della Salute" (Sv. Jakob).

P O D L I S T E K (117)

V. I. KRIŽANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN

— Ne žalosti me s svojim obupavanjem, ki mi trže srce. Zapuščam ti sina in zanj si dolžna čuvati svoje zdravje.

— Če te izgubim, Raul, tedaj ti prisegam, da bom posnemala tvojo mater in posvetim najinemu otroku ostale dneve svojega življenja.

Knez je odmajal z glavo.

— Ne daj Bog, da bi jaz sprejel to zaobljubo in bi od tebe zahteval večno žalovanje. Vedno sem smatral, da je prisega, ki veže živega človeka z mrtvim, nekaj slabega in nenaravnega. Prepuščam ti, draga Valerija, da si urediš svoje življenje po svojih srčnih potrebah. In ker sva se dotaknila tega kočljivega vprašanja, dovoli, da te nečesa prosim. V levem predalu moje pisalne mize najdeš pismo, ki je zapečateno z mojim pečatom in naslovljeno nate. Vzemi ga sedaj ter ga shrani, ne da bi ga odprla; toda ko me Bog pozove k sebi, odpri ga točno dve leti po moji smrti, in če ti moje želje in sveti, ki so v njem napisani, ne bodo neprijetni, upam, da jih izpolniš. Te vrste ti dokažejo, da bom vselej zate skrbel kakor zdaj.

Preteklo je nekaj tednov; Raulu je postajalo vedno slabše, zato je želel videti Antuaneto in

Zjutraj tistega dne, ko so pričakovali grofa in njegove žene, se je Raul dal prenesti na stekleno teraso.

— Že davno se nisem počutil tako dobro kakor danes, — je govoril Valeriji, — samo zaspati ne morem; če bi spustila zavese in sedla poleg mene, mislim, da bi zadremal nekoliko, predno prideta naša gosta.

Valerija je takoj izpolnila moževo željo, pomaknila naprej naslanjač, vzela moževo roko v svojo in se naslonila na blazine. Srečen in hvaležen usmev je šel Raulu preko usten, nato je zapri oči; nastala je globoka tišina.

Utrujena od neprestane skrbi je Valerija zadremala. Ni slišala, kako se je iz moževih prsi izvil globok vzdih, kako krčevito se je streslo njegovo telo, ni slišala ropota bližajočega se voza in šele, ko je zaslišala korake na terasi, se je zdramila.

Vstala je, počasi oprostila svojo roko iz hladne Raulove roke ter objela brata in svakinjo: «On spi» — je zašepetala. — Rudolf je šel po špicah k divanu, toda komaj je pogledal na spečega, se je zdrznil in namignil Antuaneti, naj odvede Valerijo. Komaj sta bili zunaj, je Rudolf pozval lakaja in mu velel, naj gre po zdravnika; zdravnik je takoj prišel. Samo pogledal je na bolnika in takoj izjavil, da je vse končano: Raul pl. O. je odšel v večnost.

Antuaneta je napela vse sile, da bi pridržala kneginjo čim dlje mogoče; toda Valerija je bila v skrbeh za moža.

«Morda se je prebudil» — je rekla in šla na teraso. Ko je zagledala zdravnika, ji je strašna slutnja skrčila srce. «Raul!» je vzkliknila, pozabila na vse in stekla k divanu. Rudolf jo je pridržal.

— Bog naj ti pomaga, uboga sestra. Raul je končal trpeti.

Mlada žena je tiho zastokala, nato je padla nezavestna v bratovo naročje.

X.

Moževa smrt je pahnila Valerijo v globoko zdvojenost. Trpljenje v osamljenju, z dolgotrajno živčno napetostjo in utrudljivostjo, noči brez spanja, vse to je silno neugodno vplivalo nanjo. Morala je leči in bolezen jo je zadržala v Nici še nekoliko tednov.

Nekoč, ko je bila Valerija že na poti okrevanja, je prosila gospo Berten, naj pozove duh kneginje Odilije. Medij je privolil v to; toda na njih začudenje se je pojavil Raul sam in na tako prepričevalen način, da je bil vsak dvom izključen in je Valerija začela verjeti v prisotnost in neprestano ljubezen dragega bitja, ki ga je objokovala. To je blagodejno vplivalo na njeno razbolelo srce.

Raul e umrl v polovici septembra; toda šele čez mesec dni se je kneginja vrnila v Pešto ter pripeljala s seboj moževo truplo. Po pogrebu se je preselila v svoj osamljeni grad in živela sama zase: nikamor ni šla, nikogar ni sprejemala. Prvotni napadi obupa so polagoma ponehali in nastopila je doba mirne, toda globoke žalosti, da je bila ravnodušna za vse, kar ni bilo v zvezi s spominom na umrlega. Po cele ure je presedela v premišljanju njegove slike, klicala si je v spomin njegov glas, ljubeznivi pogled njegovih žametastih oči ter skušala s temi mislimi izpolniti davečo jo praznino.

Tako je minila zima. Čez poletje je Valerija nameravala oditi na svoj letni grad na Štajersko, toda Rudolf in Antuaneta, ki sta se bala, da ne bi popolno osamljenje neugodno vplivalo nanjo, sta jo pregovorila priti k njim. Končno je privolila, upajoč, da bo tam obudila spomine na poslednje srečne dneve, ki jih je preživela z Raulom.

Ves ta čas ni Valerija videla bankirja in izogibala se je celo izpregovoriti njegovo ime. Ogorčeno, skoraj sovražno čuvstvo se ji je vkradlo v srce napram njemu po zadnjem snidenju; ni mogla pozabiti hladne vzdržnosti, s katero je odbil njen izraz hvaležnosti. Zdaj, kot vdova, pa se je celo bala njegovega srečanja. Ko je včasih promatrala Amadejevo sliko, so jo misli nesle k njegovemu pravemu očetu in tedaj ji je živa rdečica zalila obličje; sama s seboj nezadovoljna je mlada vdova odganjala od sebe sleherni spomin na preteklost.

Misel, da živi tako blizu Rudenhofa, ji je bila skrajno neprijetna. Olajšano je vzdihnila, ko je zvedela, da je bankir odšel čez poletje na svoje Valdenško posestvo.

Rudolf pa se je čudil temu odtujenju bivšega sestrinega častilca. Tem bolj, ker ga je Hugo Meier po spravi in po odhodu Raula in njegove žene v Nico pogosto posečal. Pripeljal je s seboj tudi otroka, ki sta v kratkem postala prijatelja z grofovimi otroki. Antuaneta je podpirala to razmerje, želeč utrditi srčno vez med otroki, ki so si bili tako blizu po rojstvu.

Iz kulture

— **Ponovna otvoritev ruskega arheološkega zavoda v Carigradu.** Ruski arheološki zavod je obstojal v Carigradu že pred vojno in je bil ob začetku vojne zaprt. Institut, ki je bil skozi dolga leta središče in žarišče bizantinske znanosti, je bil izročen otomanskemu muzeju. Akademija znanosti sovjetske Rusije pa se je obrnila na turško vlado s prošnjo za obnovitev tega zavoda. Prošnja je bila brez odloga uslišana. Vsa dragocena knjižnica, ki je bila v shrambi otomanskega muzeja, je ostala nedotaknjena in popolna in bo lahko zopet služila nadaljnim študijam in raziskovanju. To pomlad se je podal v Turčijo ravnatelj zavoda Uspenskij, ki je vzel v roke vse priprave za obnovitev zavoda.

— **Dniprova čajka** se imenuje psevdonim za 66-letno ukrajinsko pesnico Ljudmilo Basikovsko, ki je umrla pred kratkim v neki ukrajinski vasi. Njene pesmi v prozi so se odlikovale posebno v slikovitosti, s katero so upodabljale ukrajinske zemlje in prirodo. Tudi v njenih pol liričnih pol epičnih delih igra slikanje prirode veliko vlogo; ta (priroda namreč) odločuje v razvoju dogodkov in značajev na čudovit način. Njena epična dela so bila zanjo v manjši meri karakteristična. Njeno zadnje delo «Samocvetje» je bilo posvečeno revoluciji in je kazalo veliko ustvarjajočo silo in globoko razumevanje za klice novobrstečena življenja v ljubljeni Ukrajini. Pesnica je zapustila mnogo neobjavljenih del.

— **Ruski biografski romani.** Biografski roman, ki je dolgo let užival veliko zanimanje na zapadu, je začel zajemati tudi rusko čitateljstvo. Obletnica dekabristov je gotovo mnogo pripomogla k temu, da so se tudi rimski leposlovci vrgli na to panogo romana. Med mnogimi, dekabristovskimi romani, ki so izšli zadnja leta, je vredno posebno omeniti od Tinjanova roman «Kuhlja». Pisatelj, ki je bil do sedaj samo literarni kritik, se je v tem romanu povzpel zelo visoko. Splošno mnenje ruske kritike je, da je ta roman eden najznamenitejših, kar jih je izšlo zadnje čase v Rusiji. Ne toliko po svoji umetniški vrednosti, kolikor po svoji pretresljivi vsebini je treba omeniti tudi «Roman dekabristov» od Bukohanova; ta je opisal ljubezensko zgodbo nekega podložnega dekabrista po skrbno zbranih in urejenih zapiskih. S to snovjo sta se pečala že Herzen in dekabrist Zavališin, a sta jo slabo obdelala. Prava zgodovinska in človeška resnica je prišla šele v tem romanu da dan. — Poleg teh dveh romanov je izšel tudi roman o Gogolju, ki je na nezaslužen način ostal brez posebnega odziva. V tem romanu je naslikan Gogolj po svojem duševnem zlomu. Tudi stranske osebe so dobro orisane: Aleksander Ivanov, ki se je vse svoje življenje posvetil eni sami sliki, dalje Herzen, Nikolaj I. in drugi. Značaji so mojstrsko risani, njih notranja tragika je z vso silo podana.

—fb—

Poslednji izprehod še ne prav starega upokojenca po Gorici in okolici

Na koncertu. - Kritika mojega nečaka. - Pihala in godala. - Kapelnik. - Karameli in prvi umetniški nastop. - Prijeten obisk.

Tam lani nekje sta bila kar dva praznika drug za drugim. Prvi dan je bilo deževno in neprijetno vreme. Bilo je kot nalašč za popoldanski koncert. In to je dobro: prvič se otreseš dolgega časa, drugič vidiš in slišiš kaj lepega, tretjič se iznebiš desetih liric za vstopnino, četrtič... Pa kaj bom našteval vse dobrine take zabave, dokler se je naužiješ, ker ne smemo hvaliti večera pred — v e č e r j o.

Moji doma so bili povabili nekoliko parov ženske žlahte z deželo; jaz pa si nisem hotel z raznimi prigrizki, s čajem in likerji pokvariti svojega itak že slabega želodca in premlevati mestnih in podeželskih praznih marnjev, pa sem šel v Trgovski Dom na koncert. Po vsej sili je hotel z menoj moj ljubi nečak M a r k o. To vam je brihten, živahen in krepak fantek, ki spričo svojih šestih let in pol že z odličnim uspehom nagaja ‚gospodični', katehetu, šolskemu slugi in ostalim višjim in nižjim šolskim oblastim. Vrhtega je nabil že dobršno polovico svojih sotrpinov v prvem razredu ljudske šole; vseh pa še ni mogel naklestiti, ker ga pri tej atletiki močno ovirajo prekratki odmori in pa svarilni medklici ‚signorine'. Pa bo gotovo še napredoval, ker se vsaj v t e m predmetu pridno vadi. Veste, ljubi moji, te telesne sposobnosti in vrline je Marko podedoval po — meni in zato ga imam tako rad, ker že od nekdaj velja načelo, da jake mišice in žilava pest utirajo poti med gosto množico, ki se peha do cilja in kruha: kdor je močnejši, pride prej in melje prej; zato more vsakdo kar na tešče podpisati resnico hrv. pregovora:

«Ej, moj kume, ne pouzdaj se u-me, već u-se i u svoje kljuse!» Škoda, zares škoda, da te poslovice nisem upošteval, ko sem se še z lahkoto obračal na bradlju v veletoku in z napetimi mišicami vzdigoval 50 kg težke ročke! Bo pa moj ljubi nečak drugačen fant od fare! —

Markovo željo po glasbenih užitkih so enoglasno podpirale vse navzočne sorodnice, ker so se bale nagajivosti mladega junaka, ki bi bil spričo deževnega vremena moral ostati pod streho, pa bi bil napravil temeljito hišno preiskavo po moji pisalni mizi, po omarah, po kuhinji, po vseh miznicah, navijal in ‚popravljal' bi vse ure v hiši itd. — Nabral sem obraz v kisle gube, ko sem privolil. Marko pa se je samega veselja postavil sredi obednice na glavo, nato se je dvakrat prekucnil, pa je zatulil bojni klic nekega hrabrega indijanskega plemena, v kuhinji je hotel privezati domačega mucka za rep, ker mu pa tega nisem dovolil, ga je stisnil pod levo pazuho, z desno roko pa je spremljal na ‚lajni' krepke glasove muckovega soprana. Koj potem je pojedel dva velika kosa torte in je še mucku privoščil košček. Njegova skrbna mama pa je baš v zadnjem hipu z obrisačem preprečila, da si Marko ni obrisal ust ob rokave, ročic pa ob hlače nove obleke. Pod enim dežnikom sva srečno priveslala do Trgov. doma. Med potom mi je bil le enkrat ušel izpod skupne strehe, da je v največji in najbolj vabljivi luži mogel malo pocapljati in oškropiti svojo obleko, pa tudi na mojih hlačah so se dobro poznali mokri in blatni sledovi. Pa, moj Bog, kaj takega bi se bilo moglo istotako pripetiti, da je ondot pridrvel avto; zato sem dečka le ‚strogo' pogledal, ker nisem imel šibe pri rokah in ker se z objokanim dečkom nisem hotel pokazati pred slavnim občinstvom. Vobče sem tudi velik nasprotnik vsaki telesni kazni.

Pri blagajni sem odrajtal dvakrat po deset lir, a i čemer se je Marko čudil, da je vstopnina tako visoka: «Joj, striček, koliko karamelov in sladoleda bi dobil za tak denar!» — Prijazno sem pogladil fanta po kodrasti glavici in sem si mislil: «Kako pameten je otrok! Naši mali in mladi upoštevajo protivrednost lire v karamelih in sladoledu, moški v kvartinčkih, ženske pa v — svilenih nogavicah! Pa se pritožujemo, da so naše koncertne in gledališke predstave tako klavrno obiskovane!»

Bilo je šele četrt ure po napovedanem začetku, zato je bila dvorana malodane še bolj prazna kot pri drugi točki programa. Naše slavno občinstvo dobro ve, da «akademijska četrt» traja pri nas 40'. Ob 16.30 je nekdo pritisnil na gumb električnega zvončka, kar je zvabilo člane orkestra na njihova mesta.

Poleg navedenih telesnih vrlin zna Marko za silo kolcati in čitati, toda zaenkrat le italijansko. V tem predmetu je res nekoliko zaostal, ker ne more obenem vihteti uma svitlih mečev in gojiti atletskega sporta. Vzame spored in začne domačo vajo v čitanju: «Kon-kon-čert...» — «Marko, to se v slovenščini izgovarja ‚koncert', ker nima pipice vrh glave!» — «Prosim, zakaj pa se čita v besedah c e r v o, Cesare, c e s t i n o... c brez pipice povsod kot č? — «To so italijanske besede in se res čitajo kot praviš ti!» — Deček je čital najprej prvo točko sporeda: «Tr-tur-ska mu-mu-cika. Ko-ko-rak-ni-ka...» — «Ali ne vidiš, Marko, da ima s svojo lepo kapico in še ne veš, da se čita t u r š k a?» Ko sem pojasnjeval izgovarjanje besed ‚mu-mu-cika' in ko-ko-rak-ni-ka', se je trdovratno skliceval na dejstvo, da tako uči ‚signorina' v šoli in da ona že ve, kako je prav. Med to jezikovno polemiko so umetniki v orkestru začeli natezati strune in ubirati glasove na svojih glasbilih, pri čemer so njihova godala in pihala povzročala strašen šunder. Marko reče, da ne igrajo lepo in da mu bolj ugaja, ako pojem in igram jaz na klavirju ono genljivo: «Lisič'ca je pač kunštna zver, ona ima povsod kvartir...» — «Le čakaj še malo, koj bodo lepše igrali!» — «Kaj ne, stričk, to je bila ‚turška muzika'?» — Naposled pride mlad kapelnik, se spotekne ob stolček pred orkestrom in se prikloni. Nato se obrne, zamahne s paličico in zakrili z obema rokama. Marko se prisloni k mojemu levemu ušesu in vpraša radovedno: «Čemu pa telovadi oni gospod z glavo, s koleni in rokami? Čemu grozi s palico zdaj temu, zdaj onemu? Saj vendar še precej dobro igrajo! Zakaj pa ne drži v vsaki roki po eno tako šibo,» — «Le tiho bodi, Marko, ti že povem pozneje!» Za malo časa me vpraša: «Zakaj pa se oni debeli gospod tam v ozadju naslanja na debelo palico, s krajšo pa se praska po trebuhu in dela: prr-prr-prr? — «Ne praska se po trebuhu, temveč gode kontra-bas, ki pa ga ne moreš videti! Le počakaj, dokler nehajo!» — Deček steguje glavico, da bi videl čudno godalo; pri tem zapazi dva čelista, pa je zopet radoveden: «Zakaj pa ona dva gospoda ne držita svojih ‚škantov' pod brado kot toliko drugih okoli? Celo dve gospodični sta vmes, ki tudi držita škant pod brado.» — «Priden bodi, Marko, in poslušaj, kako lepo igrajo!» — Nato je začel opazovati klarinete, flavte in piščali... «Stričk, še meni kupi tako palico s srebrnimi gumbi! To bi se še jaz takoj navadil: piha Miha, piha Miha, s prsti pritiska na gumbe, pa se lepo sliši... Kaj ne, stričk, da mi jo kupiš? Ali pa vsaj boben in dve okrogli lopati, ki delajo: čindarata, čin-čin-čin!» — «Marko, ako ne daš miru, greva koj domov!» — Veš kaj, stričk, pa pojdiva, ako ti dajo lire nazaj!» — Na srečo je kapelnik začel še bolj ognjevito ‚telovaditi', zadoneli so po dvorani zadnji silni akordi koračnice, občinstvo je ploskalo. — Tu je bilo nekaj za Marka: smejal se je, ploskal, cepetal po podu, da se je še celo kapelniku zdela dobra pohvala mladega, tako navdušenega ‚poslušalca'. — Proti eni onih dveh gospodičensem ploskaje dvignil roke in sem jo tako od daleč pohvalil za njeno dovršeno igranje na ‚škant', na kar se mi je prijazno nasmehnila. — «Ali poznaš ono gospodično, stričk?» — «Poznam jo, Marko.» — «Kako pa se piše?» — «Jaz ji pravim V e r a.» — «Ali jo imaš kaj rad?»... «Kako ne, ko je tako srčkana?» — «Mhm, tudi meni dopada: ima lepe rjave oči in ni tako suha kot naša ‚signorina', gotovo tudi ne kriči venomer in ni tako sitna! — Pa zakaj tebi dopada, stričk?» — «Vidiš, fant moj, za Novo leto mi je poslala lep koledarček z napisom na prvi strani: ‚Priljubljenemu pisatelju! V e r a.» — «Ali mi pokažeš koledarček?» — «Prav rad, Marko!» — «Pa ga daš meni?» — «Pa ne! Ne dam ga za vse goriške koledarje!» — «Pa zakaj ne?» — «Ohranim ga za lep spominček.»

Na dalnjem sporedu je bilo petje mešanega zbora, ki je Marku očividno ugajalo. Zato ni bilo toliko radovednih vprašanj, pa sem si mogel napisati nekoliko vrstic v beležnico. Navzlic temu je padlo tu pa tam vprašanje: «Stričk, čemu pa nosi oni gospod spredaj tako neznansko dolge brke, ti pa tako majčkene in kratke? Glej, zdaj se je obrnil k pevcem in tudi on grozi s palico. Obraza mu ni videti, pač pa mu strčijo brki mimo obeh plati lica... Joj, koliko lepih punc je spredaj! In vse imajo kratka krilca in gole noge do kolen!»... — «Nimajo golih nog, le nogavice so take barve kot koža. Zdaj pa molči, Marko, in poslušaj lepo petje!» Pa zopet: «Kdo pa je oni gospod, vidiš tam zadi, ki ima dolgo črno brado, svetle očali in poje tako ‚debelo'? Glej, onega dolgega gospoda poleg njega že poznam: prej je imel mehurček poln bonbončkov, pa jih je delil gospodičnam in še sam si jih je nasul polna usta. Tudi on poje ‚debelo'...» — «Tak tiho bodi! Prvi je predsednik, gospod dr. Gornik...» — «Ako je predsednik, čemu pa on ne maha s šibo?... In oni drugi?» — «To pa je gospod Joža Rudi z Loma. I on ima tako pridnega fantka doma kot si ti...» Pevski zbor je bil končal svojo pesem. Sledilo je odobravanje in ploskanje, pri čemer je Marko zopet prišel do veljave. Ko je v naslednji točki ženski zbor pel Premrlovo «Pojdimo spat», je Marko že spet ugovarjal: «Zakaj pa nas podijo spat, ko še nisi bil «Pri Maksu»?» — Med daljšim odmorom so prinašali gospodje gospem in gospodičnam sladkarij, ki so jih prodajali v veži pred dvorano. Marko je trpel in poželjivo gledal na srečne ljudi, ki so slastno hrustali dobre karamele... «Stričk, kaj pa grizejo in liižejo ti gospodje in gospe?» — «Ako boš prav priden in miren na svojem mestu, ti prinesem i jaz nekoliko takih reči. «Prosim, stričk, prav prav priden bom!» — Pohitim v vežo in si med zbiranjem sladkega blaga prižgem cigareto. Komaj sem bil plačal in potegnil dva-, trikrat iz cigarete, slišim glasen smeh in navdušeno ploskanje iz koncertne dvorane. V naglici se prerijem do prve vrste, kjer sem sedel z Markom... No, kaj mislite, da je bilo? Moj varovanec se je bil prikradel do orkestra, je vzel klarinet, se razkoračil in «piha Miha, piha Miha, da se lepo sliši».. Rečem vam, da je malo umetnikov na svetu, ki bi koj o svojem javnem nastopu želi toliko slave in pohvale kot naš Marko... In te njegove slave sem bil kot «impresario», še jaz deležen: gospodični Vera in Danica sta prišli čestitat, uživale in zabavale pa so še mnoge druge odlične goriške gospe. Vse brez izjeme so hvalile njegov pogum, njegovo ‚umetnost', božale so ga po licu, objemale so ga in poljubljale, mene pa prav nobena, dasi sem bil jaz neposredni vzrok redke zabave. — «Mhm,» se odreže Marko s polnimi usti, «ko mi stričk kupi tako črno palico s srebrnimi gumbi, bom znal š e boljše!»

— «Gospod —i—,» se oglasi gospodična Vera, «ali bo jutri v r e m e ?»

— «Prav gotovo bo vreme, ali bogve k a k š n o!» odgovorim.

— «Vi ste poredneži!» me pokara.

— «Pa ste do tega spoznanja prišli šele danes? V vašo tolažbo naj bo povedano, da bo jutri lepo, ker me je davi ob treh in pol nehalo trgati v levem komolcu. To znamenje je bolj zanesljivo nego so vsi vremenski ključi in vse vremenske hišice...»

— «Pregovorite nocoj «Pri Maksu» našega ljubega očeta, da napravimo jutri daljši izlet, na pr. v P.,» prosi Danica.

—«Prav rad. Toda hodili bomo peš!»

— «Dobro. Toda naš papa vam hodi prehitro!» se nasmeje Vera.

— «Ah, gospoda Viteza naložimo na vipavski brzovlak. Ako pojdemo pol urice pred njegovim odhodom, se dobimo itak na p-ški postaji. — Ali smem še koga povabiti?»

— «Čim več nas bo, tem večja zabava nas čaka,» odgovorita gospodični. Da ni pravkar zopet pozvonilo, bi bili klepetali še naprej. Ko sta odšli, sem dejal gospe P-ovi: «Tako neroden dedec je Primož Vitez, pa ima dve tako fletkani hčerki!»

Mene je obisk obeh gospodičen in družba elegantnih gospa tako navdušil, da hočem v drugem delu tega «Poslednjega izprehoda» napisati nekoliko vrstic v njihovo čast in slavo.

Marko je bil res priden, dokler ni pohrustal zadnjega karamela...

—l—

Gospodarstvo

TRŽ. KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

ima v zalogi:

Žveplo ventilirano «Trezza» in «Trezza Albani» ter žveplo s 3% modre galice.

Modro galico nemško in angleško le za prednaročnike, katerim smo rezervirali predznamovano količino.

Škropilnice originalne «Vermorel» in «Volpi».

Žveplalnike navadne ročne in ploščnate nahrbtne.

Zalivalnike ploščnate od 8 litrov naprej.

Žveplalne trakce na azbestu in navadne.

Gumijeve trakce za cepljenje.

Posamezne dele za škropilnice «Vermorel» in drugih znamk.

Transportne vrče za mleko od 30 litrov in navadne ročne.

Kose Merkur imamo od prve pošiljatve le manjše množine za na drobno razprodajo. Te dni pričakujemo novo pošiljatev in sprejemamo večja naročila.

Semenska ajda. Od naročene semenske ajde nam ostaja še nekoliko vreč, katero še lahko oddamo tudi naročnikom.

Detelja lucerna nam je sedaj dospela. Ker je nekoliko pozno, nismo odposlali na pismena naročila, zato vabimo one, ki še želijo lucerno, da nam sporočijo ali jim hočemo odposlati.

Čebelarske potrebščine. Dospelo nam je več manjkujočih potrebščin, ter pričakujemo dohoda še ostalih delov, ki so nam pošli.

Dalje imamo v zalogi: Umetna gnojila, mešanico, pripravljeno za razno zelenjad, semena vrtna in poljska, trave, veliko izbero kmet. ročnega orodja, orehove tropine, laneno seme, ptičjo krmo, posnemalnike za mleko itd.

MODRA GALICA

Ker prihajajo še vedno nova naročila za modro galico, ki ima dospeti v Trst 10. junija, naznanjamo tem potom, da smo vso nakupljeno množino že oddali in ne moremo sprejeti več nobenega naročila.

TRŽ. KMETIJSKA DRUŽBA v Trstu, ul. Torrebianca 19, tel. 44-59.

Stabilizacija dinarja

Jugoslovenska vlada namerava izvršiti stabilizacijo dinarja, ki je že skozi dve leti faktično dejstvo, v kratkem času tudi formalno in sicer na sedanji višini 1 dolar = 56,70 dinarjev. Uporabi se v to svrho del deviznih vsot, ki pridejo v deželo po v zadnjem času najetih posojilih v Združenih državah. Narodna banka sprejme okoli 22 milijonov dolarjev v povečanje kritja ter izda zato okoli 1,250 milj. dinarjev, za katero vsoto se bo pač moral obtok denarja povečati. Obstojajo bojazni, ali ne bi to povečanje obtoka moglo učinkovati kot inflacija, posebno če bi bilo izvršeno v prenaglem tempu. Vendar upoštevajoč, da je današnji obtok okoli 5.500 milj. dinarjev, kar odgovarja okoli 500 milj. zlatih frankov, vsota, ki se more imenovati nizko z ozirom na obširnost jugoslovenskega narodnega gospodarstva, posebno še, ker se denarni promet v Jugoslaviji ne nahaja na višku moderne tehnike, je uporaba modernih denarnih nadomestkov v plačilnem prometu še nerazvita ter leži celo dosti denarja izven uporabe v žepih kmečkega prebivalstva. Slično denarno politiko povečanja denarnega obtoka s povečanjem kritja v tujih valutah je do danes uporabila Nemčija v času stabilizacije marke ter v zadnjem času tudi banka Francije, ki nakupuje na trgu devize ter je opolnomočena za protivrednost izdajati nov denar.

Da dandanes more jug. narodno gospodarstvo izhajati s tako nizkim denarnim obtokom, je vzrok splošno gospodarsko mrtvilo, stagnacija, ki sega daleč nazaj do započetka deflacije l. 1924. Ko bo pa ta stagnacija napravila prostor boljši konjunkturi, se bo gotovo pokazala potreba po bistvenem povečanju denarnega obtoka.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Draga operacija

V Turinu se izvršujejo operacije po načinu profesorja Voronova, ki jemlje opicam žleze, jih presaja na človeka in ga na ta način pomlajuje. V dobi zadnjih treh let je bilo nad tristo takih operacij izvršenih. Neki osemnajstletni, nekaj nad en meter visoki palček je zrastel po operaciji v desetih tednih za tri centimetre. Ni sicer mnogo, toda pri takem palčku se pozna vsak centimeter. Obenem se mu je izpremenil otroški glas v moškega. Čudno pri teh operacijah je dejstvo, da se pojavijajo najboljši uspehi pri alkoholikih, najmanjši pa pri nevrastenikih. Pri eni tretjini je uspeh zelo dober, pri drugi tretjini srednje dober, pri zadnji tretjini pa ni nobenega uspeha. V zadnjem času so se pa opice zelo podražile. Šimpans, čigar žleze zadostujejo samo za dva bolnika, stane sedaj nekaj nad 20.000 lir. Draginja opic je operacije silno podražila. Nekateri menijo, da bodo sedaj ob tem splošnem padanju cen deležne tega znižanja tudi opice, posebno ker nismo v tem oziru odvisni od inozemstva in jih imamo dovolj v kolonijah ob Rdečem morju.

Davčni zastanki

Angleški zakladni kancler je opozoril pri zadnjem zasedanju angleške zbornice na davčne zastanke, ki se z vsakim letom le večajo. Dne 31. marca t. l. so znašali davčni zastanki 39½ milijona funtov, medtem ko so znašali zastanki iz prejšnjega leta samo 32 milijonov funtov.

Stoletni general

Sir George Wentworth Higginson je obhajal te dneve stoletnico svojega rojstva kot najstarejši angleški general. Starček je še popolnoma trdnega zdravja. Udeležil se je svoje dni krimske vojne. Živel je pod petimi vladarji. General Higginson je bil vojaški učitelj poznejšemu kralju Edvardu VII. Sedanji angleški kralj hodi s svojo soprogo večkrat obiskovat starčka, ki živi v mali lastni hišici blizu Gyldernscrofta. Kar je na njem posebno zanimivo, je njegova navada, da rad javno govori. Ni ga slavnostnega obeda, na katerem ne bi izpregovoril zgovorni starček par besed in izkopal ob tej priliki nekaj svojih spominov, saj teh ima dovolj.

Poplačana poštenost

Večkrat si dovoljuje življenje dogodke, kakršne si navadno izmišljajo le pisatelji. Dva meseca morate biti od tega, ko se je napotila v San Franciscu (Zedinjene države Severne Amerike) mala zasebna uradnica, Williams po priimku, na banko, da vloži vanjo denar svoje tvrdke. Pred okencem je opazila na tleh stodolarski bankovec, ki je moral pasti osebi, ki je bila pred njo pri okencu, iz listnice na tla. Mesto da bi spravila Williams denar, je šla takoj k ravnatelju banke in oddala dobljeni bankovec. Ta jo je poučil, da postane bankovec njena lastnina, ako se v treh dneh — pri nas velja rok enega leta — ne zglasi izgubitelj denarja. Ko je minila omenjena doba treh dni, se je uradnica Williams zopet zglasila pri banki. Tu je zvedela, da se je lastnik že zglasil, da se pa zelo zanima za pošteno najditeljico. Ne dolgo potem je dobila pismo od veletrgovca Turnerja, ki jo je povabil na kosilo. Vašlo je, kakor si ni nikdar dobilu se je dekle odzvalo in primišljevala. Turner se ji je zahvalil za poštenost in jo zaprosil za roko in sedaj je ona že žena veletrgovca in milijonarja Turnerja. Tako je prišla srečna in poštena Williams s pomočjo 100 dolarjev do milijonov.

Drame in opere po ulicah

S petnajstim maja je prenehala igralna doba v gledališču v Kečkemetu (Ogrska). Igralci in igralke bi morali iti gostovat v Nagy-Körös, a niso imeli denarja niti za potnino. Slaba jim je že prej predla, po zatvoritvi gledališča so pa izostali prav vsi dohodki. Da si preskrbe vsaj za potnino, se je razdelilo gledališko osobje v več oddelkov, ki so šli v razne ulice, tu igrali odlomek iz kake drame, tam zapeli odstavke iz «Carmen», iz «Sevillskega brivca», dokler ni napravila policija konca tem javnim prireditvam, za katere igralci niso bili zaprosili dovoljenja in niso vplačali za to potrebnih taks. Tako se nahajajo igralci v veliki negotovosti. Doma ne morejo igrati, ker je gledališče zaprto, drugod ne smejo igrati, ker niso prostori kolavdirani, v Nagy-Körös ne smejo iti, ker nimajo denarja. Tudi Thalijin kruh ni ne bel ne mehak.

Predno prodate
KRONE, GOLDINARJE
ZLATO in SREBRO
obiščite zlatarno
STERMIN v Trstu, Via Mazzini st. 43
kjer dobite najvišje cene. - Kupujem listke mestne zastavljalnice.
604

Tržaška posojilnica in hranilnica
registr. zadruga z omej. poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema „Dinarje" na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plačuje zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite.
—— Obrestna mera po dogovoru. ——
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25-67.
Najstarejši slov. denarni zavod
52

Tiskarna Edinost v Trstu
Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejimi stroji, črkami, Lynotype, stereotypijo ter rotacijskim strojem.
Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.
Ul. S. Francesco d'Assisi 20

MOČ PRETEKLOSTI
Roman v treh delih
Spisala V. J. Križanovska.
Iz ruščine prevedel IVAN VOUK.
Cena L 6·—, po pošti priporočeno L 7·40. V inozemstvo L 8·60 proti v naprej poslanemu znesku. - Roman je izdala iz založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/I., - Knjigarna J. Štoka, Via Milano 37 v Trstu, - Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjigarna, Gorica, Carducci 4. Kraigher Josip, Postojna.
Vezane v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjigarni STOKA.